

ITUA

ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti

1 • 2025

Kävimme kylässä Teuvalla: Ilmastotoekoja Kalevan tilalla

►14

EU-tuet ja
Tukiturva ►29

Ruiskun-
testaukset ►9

Rakentamisen
tiedonantovelvollisuus ►24

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

10

Parempia satoja pellon hyvällä kasvukunnolla

14

Ilmastotekoja Kalevan tilalla

18

Laidunkausi alkaa, lue vinkkimme

30

Täytä Itua-ristikko

TÄSSÄ NUMEROSSA

- 3 Pääkirjoitus
- 4 Ajankohtaista
- 7 Työterveyshuolto
- 8 Viljelysuunnitelman edut
- 9 Testauta ruiskusi tulevana kesänä
- 10 Parempia satoja pellon hyvällä kasvukunnolla
- 11 Ehkäise punahome ajoissa
- 12 Evästystä tulevaan kasvukauteen
- 13 Vaikuta kasvintuotannon kustannuksiin
- 14 Ilmastotekoja Kalevan tilalla
- 16 Säilörehun kuiva-ainepitoisuus rehunteossa ja ruokinnassa
- 17 Eläinlääkärin palsta
- 18 Laidunajatuksia emolehmitilalta
- 19 Sata vuotta laidunnusta Oja-Lipastin tilalla
- 20 Lammastilojen ammattitaidon lisääminen
- 21 Lisäaineiston käyttö luomuviljelyssä
- 22 Onneksi olkoon uusi maatalousyrittäjä
- 23 Vastuullinen yhtiöittäminen
- 24 Rakentamisen tiedonantovelvollisuus
- 25 Kannattavuutta johtamisesta
- 26 Ajankohtaista maa- ja kotitalousnaisilta
- 28 EU-tuet
- 30 Itua-ristikko
- 31 Yhteystiedot

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

ITUA 1 • 2025

Itua on ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenasiakaslehti.

Painos 9 000 kpl.

www.proagria.fi/ep

LEHDEN JULKAISIJA

ProAgria Etelä-Pohjanmaa,
Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki, p. 044 420 9000

PÄÄTOIMITTAJA Henri Honkala,
henri.honkala@proagria.fi

TOIMITUSIHTTEERI Miia Lenkkeri-Tamminen,
miia.lenkkeri-tamminen@proagria.fi

KANNEN KUVA Studio Tarinakuva

ILMOITUKSET

Seppo Laitila, p. 0400 954 747,
seppo.laitila@mainosseppo.fi

ULKOASU JA TAITTO

Ilkka / Luovat palvelut

PAINO Botnia Print Oy

Ennakoiminen on varautumista

Alkuvuoden aikana valtioiden välisissä suhteissa on koettu suuria käännteitä. Yhdysvaltain presidentin asettamien tullien vuoksi täysi kauppasota on päivä päivältä lähempänä. Samoin Ukrainan sodassa on koettu isoja käännteitä moneen suuntaan, kun Yhdysvaltojen tempoileva linja on vaikeuttanut ukrainalaisten taistelua Venäjää vastaan.

KRIISIVYTVÄN MAAILMANPOLIITTISEN tilanteen vuoksi haluan palauttaa mieliin varautumisen tärkeyden. Oman yrityksen ja kotitalouden päivittäinen toiminta vaatii tiettyjä tarvikkeita ja raaka-aineita. Maatilalla esimerkiksi tiettyjä kriittisiä varaosia on syytä olla omassa varastossa, että esimerkiksi lypsyjärjestelmän tai ruokkijan hajoaminen ei pysäytä koko tilan tuotantoa. Näissä asioissa toisena tekijänä ovat myös eläinsuojelulliset näkökulmat.

LÄHESTYVÄ KYLVÖAIKA on myös syytä huomioida. Kevätsezonki on kovin lyhyt. Tällöin kaluston on toimittava. Viimeiset viikot ennen kylvöjä onkin syytä käyttää kaluston huoltoon ja ennakoiviin korjauksiin. Nyt varaosaa on vielä aikaa odottaa, mutta tilanne on toinen, jos kone hajoaa kesken töiden ja korvaavan varaosan saaminen kestää viikkoja.

VANHA TOTUUS siitä, että ennakointi on parasta varautumista pitää edelleen

KUINKA PÄRJÄÄN, JOS ITÄMERI MENEÉ KIINNI?

paikkaansa. Kehotankin kaikkia hyödyntämään viimeiset viikot ennen sesonkiaikaa oman yrityksen prosessien läpikäymiseen. Itselle voi vaikka esittää kysymyksen, että kuinka pärjään, jos Itämeri menee kiinni ja ulkomaisten tarvikkeiden saanti Suomeen häiriöityy suuresti. Sama pohdinta kannattaa käydä kodin seinien sisälläkin. Onko tiettyjä ruoka- ja muita tarvikkeita varastossa, jos niiden saavuus jostain syystä heikkenisi äkillisesti.

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA valmistelee parhaillaan uutta varautumishanketta. Vaikka tällä vuosikymmenellä kriisejä on ollut toinen toisensa perään, niin varautumisessa on vielä paljon kehitettävää kaikilla tasoilla. Toivottavasti haettava hanke saa myönteisen päätöksen ja pääsemme kentälle kehittämään varautumista kanssanne. ♦

Henri Honkala

HENRI HONKALA
Toimitusjohtaja

Menestystä kasvukauteen.
Toivon että säät suosivat
meitä läpi koko kauden.

SYKSYLLÄ VALITAAN UUSI EDUSTAJISTO

Tämä vuosi on vaalivuosi myös ProAgria Etelä-Pohjanmaalla. Noin 3 000 jäsentämme valitsee syksyllä uuden 30 hengen edustajiston. Edustajiston kausi alkaa 1.1.2026 ja se kestää aina vuoden 2029 loppuun saakka. Vaali tarvitsee ehdokkaita onnistuakseen. Varautumista on sekin, että jo nyt on hyvä kysyä ehdokkaiksi henkilöitä, joiden toivoisi olevan päätämässä yhteisistä asioistamme. Ohjeet ehdokaslistojen kokoamiseen ja ehdokkaaksi asettumiseen tulevat myöhemmin tämän vuoden aikana. **Voisitko sinä olla meidän edustajiston uusi jäsen?**

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA RY

EHDOTA MAASEUDUN PUOLESTA -KUNNIAMAININNAN SAAJAA

Koska maaseudun puolesta toimiminen on meille ProAgriassa syvälle toimintaamme sidottuja arvoja, sen vuoksi käynnistämme Maaseudun Puolesta -kunniamaininnan vuosittaisen haun. Haluamme nostaa kunniamaininnalla esille maatalouden ja maaseudun ihmisiä, yhteisöjä ja yrityksiä ja heidän onnistumisiaan.

Kuka vaan voi ehdottaa ketä vaan tässä julkisessa haussa valintakriteeriemme mukaisesti. Haluamme kannustaa kaik-

kia laittamaan ehdotuksia tulemaan. Maaseudun Puolesta -kunniamaininnan saajasta ehdotuksia voi tehdä 31.8.2025 saakka. Saaja julkaistetaan KoneAgriassa Tampereella 9.-11.10.2025. Tee ehdotus osoitteessa:

► proagria.fi

KEHITÄ RUOKAPROVINSSIA KANSSAMME!

Kaikille avoimet kehittämispajat 16.4. ja 9.6. Seinäjoella. Ilmoittaudu osoitteessa:

► proagria.fi/tapahtumat

*Ketterä ja kekseliäs
Ruokaprovinssi-hanke*

MESSUILLA TAVATAAN!

KoneAgria Tampereella
9.-11.10.2025.

VALTAKUNNALLINEN ASIAKASPALVELUMME

Tavoitat asiakaspalvelumme ma-to klo 9-16.

Puhelimitse: 044 420 9000

Sähköpostitse:
asiakaspalvelu@proagria.fi

Palvelemme myös chatissa.

► proagria.fi

Kasvinsuojelututkinto helposti ja nopeasti kuntoon verkossa

Hoida kasvinsuojelututkinto kuntoon vaivattomasti verkossa. Näin saat ostaa ja käyttää kaikkia Suomessa hyväksytyjä kasvinsuojeluaineita. Kasvinsuojelututkinnolla varmistat kasvinsuojeluaineiden ammattimaisen käytön turvallisuuden. Tutkinto on pakollinen, kun käytät, ostat tai myyt ammattimaiseen kasvinsuojeluaineiden käyttöön Suomessa hyväksytyjä kasvinsuojeluaineita. ProAgria on Tukesin hyväksymä tutkinnon järjestäjä. Tutkinto on voimassa 5 vuotta.

► proagria.fi/sahkoinenkasvinsuojelututkinto

MIKSI SUORITTAAN KASVINSUOJELUTUTKINTO PROAGRIALLA?

- **Kätevä ja nopea suoritus:** Voit tehdä tentin missä ja milloin vain omalla laitteellasi. Varaa aikaa suorittamiseen noin tunti. Ilmoittautumisen ja maksun jälkeen saat sähköpostiisi tenttilinkin, joka on voimassa 2 viikkoa.
- **Todistus sähköpostiin:** Läpäistystä tutkinnosta saat todistuksen suoraan sähköpostiin ilman odottelua.
- **Räätälöidyt kysymykset:** Tentissä on 20 kysymystä, jotka voit painottaa omaan tuotantosuuntaasi sopiviksi. Tutkinnon voit suorittaa suomeksi tai ruotsiksi.

ProAgrian jäseneduilla rahalle vastinetta

ProAgria Etelä-Pohjanmaan jäsenyys on yhä kiinnostavampi valinta eteläpohjalaistiloille. Yrittäjä- ja yritysjäsenenä voit vaikuttaa siihen, miten maakunnan oma ProAgria-keskus kehittää asiantuntijapalveluitaan ja toimintaansa. Jäsenyys oikeuttaa myös alennuksiin palveluistamme sekä kumppanien tarjoamiin

etuihin. ProAgria Etelä-Pohjanmaa on yhdistys, jonka edustajisto ja hallitus ovat jäsentemme valitsemissa viljelijöitä. Jäsenenä päätät, mitä ja miten ProAgria Etelä-Pohjanmaa ry toimii ja tekee.

YRITTÄJÄ- JA YRITYSJÄSENSIVU

Yrittäjä- ja yritysjäsenillemme on oma sivu, joka löytyy osoitteesta proagria.fi/omasivu. Tunnuksen sivuille saat anna.stenudd-turja@proagria.fi, laita samaan osoitteeseen viestiä, kun haluat liittyä jäseneksemme. Jäsenyys kannattaa!

**JÄSENEÄ SAAT
ÄÄNESTÄÄ EDUSTAJISTON
VAALEISSA SYKSYLLÄ
2025.**

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

JÄSENEDET YRITTÄJÄ- JA YRITYSJÄSENILLE 2025

- **ProAgria Etelä-Pohjanmaa:** 5% jäsenalennus palveluistamme.
- **SeiLab:** 10% alennus viljavuus-analyysistä.
- **Seinäjoen Pikapesu:** 10% alennus kaikista ovh-hinnoista.
- **Jokipiin Pellava:** 15% alennus normaalihintaisista tuotteista.
- **Lapuan Kankurit:** 10% alennus normaalihintaisista tuotteista verkkokaupasta.
- **Hotelli-ravintola Alma:** kaksi a la carte annosta yhden hinnalla.
- **Huipulla Trahteri:** lounasetu
- **Valkoinen Puu:** Lounaan yhteydessä kakkupala veloitusetta
- **OmaSp Stadion:** lounasetu
- **Etra:** etukirjeen mukaiset vaihtuvat alennukset
- **Sähköisestä kasvinsuojelututkinosta** alennus
- **ProAgrian verkkokaupasta** 20% alennus valikoiduista ammattikirjoista
- **Lisäksi kumppanietuja tarjoaa mm.:** Eurofins, SeiLab, Etra, Terveystalo, KVVY
- **Saat messulipun** KoneAgriaan 2025
- **ProAgrian uutiskirjeet** ja asiakaslehdet

PUHEENJOHTAJAN TERVEISET

YHDISTYMISNEUVOTTELUT KÄYNNISSÄ KESKI-POHJANMAAN KANSSA

TILOILLA TAPAHTUU rakennekehitystä jatkuvasti. Maatalousyrittäjien lukumäärä laskee ja tilakoko kasvaa. ProAgrian kentällä käydään nyt keskusteluja rakennemuutoksesta. Suomi on pitkä maa, neuvonnalliset tarpeet ovat moninaiset etelästä pohjoiseen. ProAgria Etelä- ja Keski-Pohjanmaa ovat kaksi vahvaa maatalousaluetta. Keskustelemme vakavasti keskustusten yhdistymisestä. Siitä on helppo keskustella etukenossa ja täysin vapaaehtoisesti, kun yhdistymiseen meillä ei ole taloudellista pakkoa. Taloutta on meillä hoidettu hyvin. Meidän edustajisto antoi syyskokouksessaan hallitukselle luvan edetä yhdistymisneuvotteluissa ProAgria Keski-Pohjanmaan kanssa eli keskustelut jatkuvat. "Hyvin alettu on puoliksi tehty." (Aristoteles)

YHDISTYMISELLÄ HAEMME vahvaa yhtenäistä pohjalaista ProAgria-keskusta, leveämpiä hartioita tarjota korkean tason osaamista asiakkaille ja mahdollisuutta rekrytoida kovan tason ammattilaisia. Kun keskus sijoittaa Suomen kartalle, käy mielessä, jäämmekö pieneksi ja muiden kinttuihin, pieneneekö meidän vaikuttavuus ilman yhdistymistä, sillä muutakin liikehdintää ProAgrian keskuskeskityksessä on meneillään.

MAATALOUS ON tämän päivän ja tulevaisuuden ala. Jokaisen meidän pitää syödä ja juoda joka päivä. Siis, se minä syömme, syökäämme laadukasta, suomalaista ruokaa. Pakko kirjoittaa suomalaista ruokaa, koska "kotimainen" viittaa nykyään vahvasti ruokakassiin, jonka kautta rahaa tulee entistäkin vähemmän tuottajan taskuun. Meille ruuantuottajille kotimaisen valinta on selvää pössinlihaa, mutta kuka vie tätä ruuantuotannon ilosanomaa kuluttajalle? Meillä ProAgriassa on Maa- ja kotitalousnaiset, jotka toimivat ruuantuotannon ja kuluttajan rajapinnassa. He nostavat ruuan arvostusta ja vievät oikeaa tietoa kuluttajalle ilman minkäänlaisia ideologisia höpinöitä. Työsarkaa kyllä piisaa, kun vain olemassa olevat kanavat hyödynnetään.

EU-KOMISSIION UUSIN maatalous- ja ruokavisiio kuulostaa maalaisjärkiseltä. Visio on vasta visio, mutta maataloutta ja ruuantuotantoa korostetaan Euroopan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Elintarvikeomavaraisuutta tulee vahvistaa entisestään. Asian ikävän kääntöpuolen tiedämme kaikki, minkä takia näistä asioista keskustellaan juuri nyt. Naapurin arvaamaton käytös saa aikaan epävarmuutta ja epävakautta ilmenee toisellakin suunnalla. Suomessa osaamme ruokaturvaa ja huoltovarmuutta ylläpitää. Maatalousyrittäjät tekevät kyllä työtään, kun siitä saa korvauksen. Ruoka ei ole itsestäänselvyys.

"Kissa kiitoksella elää" (Suomalainen sanonta).

Työniloa kollegat!

MAARIT NOPPA
ProAgria Etelä-Pohjanmaan
hallituksen pj

Kannattavuuskirjanpitolilana saat raportteja taloudesta

Teidänkin tilalla on mahdollisuus liittyä mukaan kannattavuuskirjanpitoon. Etsimme nyt mukaan uusia maatiloja. Kannattavuuskirjanpito on maatalouden taloustutkimusta, maatalous- ja puutarhayritysten talouden kehitystä tiloilta kerättävän aineiston perusteella. Sitä ylläpitää Luonnonvarakeskus.

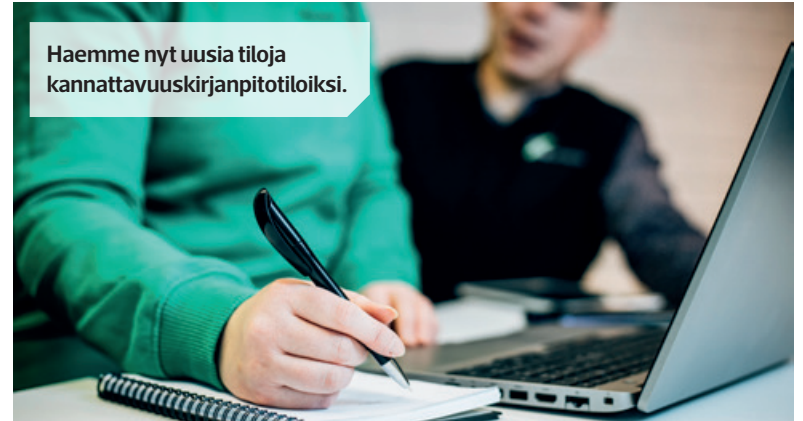
KATTAVAT RAPORTIT

Kun tila on mukana kannattavuus-

kirjanpidossa, saa se tilinpäätöstä täydentämään kattavat raportit taloudesta ja tunnusluvuista. Oman tilan tuloksia saa myös verrattua muihin saman tuotantosunnan ja kokoluokan tiloihin.

LIITY MUKAAN

Kannattavuuskirjanpitoon kuulumisen on tilalle ilmaista. Jos haluat kannattavuuskirjanpitolilaksi, ota yhteyttä sami.puska@proagria.fi Teemme

Haemme nyt uusia tiloja kannattavuuskirjanpitoliloiksi.

SAMI PUSKA

Talouhallinnon asiantuntija

yhteistyötä Luonnonvarakeskuksen kanssa. ProAgria kerää tiloilta aineistot ja tallentaa ne. Luonnonvarakeskus jatkaa siitä tehden tilinpäätökset ja vertailutulosteet. Kannattavuuskirjanpito toiminta on tilalla maksutonta. ♦

Etsinnässä 25 perunatilaa pilottiin

Proagria Etelä-Pohjanmaalla on alkanut Tuottava Hiilineutraali Peruna -hanke (TuoHi).

Hankeeseen otetaan mukaan 25 pilottitilaa, joilla toteutetaan toimenpitein:

- Perunan ravinteidenoton seuranta, peltoviljelyssä uudella menetelmällä. Ravinteet mitataan kasvinesteestä, jolloin ravinnepuutos voidaan havaita jopa kaksi viikkoa aikaisemmin, kuin yleisemmällä analysointimenetelmällä, jossa analyysi tehdään kasvisolukosta.
- Perunan tuotantoon soveltuvan hiilitaselaskurin valikoiminen ja testaaminen, pilottitilojen tiedoilla.
- Tuotantokustannuslaskurin kehittäminen perunan eri tuotantosunnille ja testaaminen, pilottitilojen tiedoilla.

Ota yhteyttä, mikäli joku näistä toimenpiteistä herätti kiinnostusta ja haluat mukaan pilottitilaksi. Tuottava Hiilineutraali Peruna -hanke

(TuoHi) toteutetaan yhteistyössä ProAgria Länsi-Suomen, Österbottens Svenska Lantbrukssällskap ja ProAgria Keski-Pohjanmaan kanssa. Hankkeen tavoitteena on parantaa perunan tuotannon kannattavuutta ja kilpailukykyä, kartoittaa vihreän siirtymän vaatimuksia, selvittää ratkaisuja sään ääri-ilmiöihin varautumisesta sekä perunantuotannon yhteistyöverkoston tiivistäminen. ♦

Kysy lisää:

Saija Ohriluoma, 041 731 0507
Liisa Kyntäjä, 041 731 0926

 Euroopan unionin osarahjoittama

SAIJA OHRILUOMA
Asiantuntija

Maidontuotannon tuloksia vuodelta 2024

Maidontuotannon tulokset viime vuodelta ovat hienoa luettavaa. Vuonna 2024 lehmien energiakorjattu keskituotos kasvoi peräti 304 kiloa lehmää kohti: vuoden keskituotos oli 11 171 kiloa energiakorjattua maitoa (EKM), kun vuonna 2023 vastaava lukema oli 10 867 kg EKM. Nousu on jatkumoa vuoden 2023 maltilliselle kasvulle ja peilautuu vuosien 2021–2022, jolloin maitomäärät jopa hieman laskivat. Suunta oli ylöspäin myös maidon pitoisuuksissa. Vuonna 2024 rasvapitoisuus oli 4,40 % (+0,01) ja valkuaispitoisuus 3,61 % (+0,01). Valkuaisen ja

rasvan yhteistuotos lehmää kohti oli 831 kiloa. Eteläpohjalaisten maitotilojen keskituotos oli 10261 kg ja EKMkg 10919. Karjakoko on meillä yksi maan suurimpia: Eteläpohjalaisella tuotosseurantatilalla on keskimäärin 71 lehmää/tila. Vain Ahvenanmaa menee meidän ohi 92 lehmällä/tila. Tuotosseurannan parhaan 500 karjan (EKM-tuotos) listalla eteläpohjalaistiloista kärjessä on Joonas Tohnnin tila Alajärveltä.

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

Työmme maitotilojen kanssa näkyy hyvinä maidontuotannon tuloksina.

Työterveyshuollon tilakäynnillä on hyvä olla aina mukana myös maatalouden asiantuntija.

Maatalouden asiantuntija mukaan työterveyshuollon tilakäynnille

Jos tila kuuluu työterveyshuoltoon, työterveyshuollon tilakäynti tehdään tilalle neljän vuoden välein. Työterveyshuollon tilakäynti eli työoloselvitys maatilalla voidaan tehdä useamminkin, jos esimerkiksi yrittäjä vaihtuu tai tuotantosuunta muuttuu tai on tarve muuten arvioida tilan olosuhteita.

PYYDÄ MEIDÄT MUKAAN

On tärkeää, että tilakäynnillä on mukana myös maatalouden asiantuntija. Näin saatte käynnille alan ammattilaisen varmistamaan sopivat ja nykyaikaiset toimenpideohjeet. Maatalouden asiantuntija ei välttämättä aina automaattisesti tule käynnille mukaan, vaan kun työterveyshoitaja varaa tilakäyntiä tilalenne, pyydä mukaan myös maatalouden asiantuntija.

NÄIN KÄYNTI ETENEE

Tilakäynnille valmistaudut täyttämällä

työterveyshoitajan avaaman esitietolomakkeen Melan tilakäyntirekisteri sovellukseen. Sinne kirjaat esimerkiksi työn eri altisteet ja annat taustatietoa tilasta. Käynnillä havainnoidaan työoloja ja keskustellaan työn altisteista sekä tehdään mahdollisia työhygienisiä mittauksia. Maatalouden asiantuntijoilla on käytettävissä laajasti erilaisia mittareita tähän tarkoitukseen. Havainnoista keskustellaan ja ne kirjataan Melan sovellukseen, riskit arvioidaan ja esitetään korjausehdotuksia. Tämä tila saa käyttöönsä Työolojen kehittämissuunnitelmana tilakäynnin jälkeen.

SOSIAALINEN EHDOLLISUUS

Jos tila on työnantaja, tilaa koskee nyt myös sosiaalinen ehdollisuus. Varsinaisesti tämä ei aiheuta mitään uutta vaatimusta, mutta on hyvä varmistaa, että omalla tilalla työnantajavelvoitteet toteutuvat. Tähän tila voi saada apua muun muassa ProAgrialta.

MIKÄ ON TYÖTERVEYSHUOLLON TILAKÄYNTI?

Sen aikana selvitetään yrittäjien ja työntekijöiden työolot tilalla. Se myös mahdollistaa kehitysehdotusten esittämisen työoloihin sekä antaa avaimia työolojen parantamiseen. Maatalousyrittäjälle tilakäynti on maksuton, mutta maatalouden asiantuntijan työn alv:n osuuden osa työterveyshuollon palveluntarjoajista veloittaa tilalta. Se on vähennyskelpoinen verotuksessa. Työterveyshuollon palveluissa ei ole arvonlisäveroa.

KIRSI MATTILA-LÖPPÖNEN
Erityisasiantuntija

Antti Kesseli näkee asiakastyössään, mikä merkitys tilalle on hyvin tehdyllä viljelysuunnitelmalla.

Miksi tehdä viljelysuunnitelma?

Listasimme viljelysuunnitelman edut

Viljelysuunnitelman teettämisellä asiantuntijalla on monia etuja tilan talouden ja ympäristönäkökulmien kannalta. Perusajatuksena on tuotantopanosten järkevä käyttö, jossa huomioidaan viljelykasvin ravinnetarpeet ja lohkon viljavuus. Oikeilla lajike- ja lannoitevalinnoilla varmistetaan tasainen kasvu ja ravinteiden riittävyys.

1 MUOKKAUSTAVAT JA VILJELYKIERTO
Viljelysuunnitteluun sisältyy myös muokkaus-
tapojen ja lannoituksen suunnittelu, viljely-
kierron huomioiminen sekä tulevien kasvukausien
ennakointi. Suunnittelun lähtökohtana ovat tilan
ja viljelijän tarpeet, kuten laadukkaan rehun saanti
kotieläintilalle, tai viljan myynnin ennakointi
viljatilalle.

2 RISKIENHALLINTA
Hyvin tehty viljelysuunnitelma on tärkeä
osa riskienhallintaa. Sään ääri-ilmiöiden
yleistyessä maan kasvukunnon rooli korostuu,
ja suunnittelussa kiinnitetään huomiota esimer-
kiksi kalkitukseen ja ojitukseen. Kasvinsuojelu
on myös olennainen osa viljelysuunnittelua, ja sen
perustana ovat hyvät muokkaustavat, kunnollinen
kylvösiemen, viljelykierto ja maan kasvukunnon
ylläpito.

3 LOHKOJEN SIJAINTI JA AJOITUKSEN OPTIMOINTI
Tilakokojen kasvaessa viljelysuunnittelus-
sa huomioidaan myös lohkojen sijainti ja pyri-
tään välttämään ylimääräistä ajoa. Ajoissa tehty
viljelysuunnitelma auttaa viljelijää hankkimaan

tuotantopanoksia parhaaseen aikaan ja oikean
määrän, mikä voi säästää kustannuksia ja helpot-
taa tuotantokustannusten laskemista.

4 ASIAKIRJAVALVONTA JA SANKTIOIDEN VÄLTÄMINEN
Hyvin laadittu ja ajan tasalla pidetty vilje-
lysuunnitelma helpottaa myös mahdollisesti tal-
vella tilan kohdalle osuvaan asiakirjavalvontaan
vastaamista. Viljelysuunnittelun tarkoitus on aut-
taa viljelijää maksimoimaan tuotot, minimoimaan
riskit ja edistämään kestävä kehitystä. Suunni-
telman laatimisessa kannattaa olla avoin uusille
ajatuksille ja varmistaa tukiehtojen ajantasaisuus.

5 NEUVO-KORVAUS
Viljelysuunnitteluun voi käyttää myös maa-
tiloille myönnettyä Neuvo-korvausta, jolloin
kustannukset viljelijälle
jäävät maltillisiksi. ♦

ANTTI KESSELI
Kasvintuotantoasiantuntija

Kierrämme maakuntaa tulevana kesänä ja testaamme kasvinsuojeluruiskuja.

Testauta ruiskusi tulevana kesänä

Olemme testaamassa ruiskuja kesän ajan ympäri Etelä-Pohjanmaata. Järjestämme testauksia ympäri maakuntaa, jotta kaikilla olisi mahdollisuus käydä testaattamassa ruisku kohtuullisen matkan etäisyydellä. Edullisimmaksi testaus tulee näissä testaustilaisuuksissa. Tarkemman

testauspaikan sijainnin ja testausajan saa ilmoittautumisen yhteydessä. Varaa aikasi soittamalla asiantuntijoillemme, tiedot oikealla. Jäsenillemme annamme -5 % alennuksen kasvinsuojeluruiskun testauksesta.

TOIMI NÄIN

Saavu testaukseen niin, että ruisku on puolilleen täynnä puhdasta vettä. Testaus on muuttunut, joten vettä myös kuluu enemmän, kun testaamme ruiskun jokaisen suuttimen erikseen. Varaa oma aikasi sopivalle päivälle Liisalta tai Jenniltä:

Liisa Kyntäjä, 041 7310 926
Jenni Talvitie, 050 568 1884

Ajantasaisin lista

► proagria.fi/ep/tapahtumat

LIISA KYNTÄJÄ
Kasvintuotannon
asiantuntija, peruna

JENNI TALVITIE
Kasvintuotannon
asiantuntija

AIKATAULUT JA PAIKKAKUNNAT 2025

16.6. Ilmajoki, Könnin kylätalo	4.7. Laihia, Maataloustarvike Mattila
17.6. Laihia, Laihian mallas	7.7. Kuortane, Kuortaneen Kone & Tarvike
18.6. Tervajoki, Lantmännen Agro Oy	8.7. Ilmajoki, Pohjanmaan ylijäämätuote
19.6. Seinäjoki, Hankkija Oy	9.7. Lapua, Lantmännen Agro Oy
23.6. Peräseinäjoki, Vanha Lantmännen (puskan kiint.)	1.7. Tuuri, Huutokauppakenttä
24.6. Ylistaro, Maataloustarvike Mattila	11.7. Soini, Kukkopuisto
25.6. Isokyrö, Aulis Nuuja	14.7. Jurva, Järvenpään ns
26.6. Kauhava, Lantmännen Agro Oy	15.7. Teuva, Kafin alue
27.6. Kurikka, Tuiskulan kyläseura	16.7. Vimpeli, Ent. perunajauho tehdas
30.6. Alajärvi, Hankkija Oy	17.7. Korttesjärvi, SEO Korttesjärvi
1.7. Kauhajoki, Hankkija	18.7. Lappajärvi, Kunnan varikkoalue
2.7. Ylihärmä, Hankkija Oy	21.7. Evijärvi, Kunnan varikkoalue
3.7. Jalasjärvi, K-Rauta / Saarnio maatalous	

RUISKUTUSVEDEN LAADUN VAIKUTUS TORJUNTATULOKSEEN

RUISKUTUSVEDEN LAATU kannattaa selvittää ennen kasvinsuojeluruiskutuksia, sillä veden laadulla voi olla suuria vaikutuksia torjuntatehoon, etenkin veden kovuudella ja pH:lla. Analyysistä kannattaa katsoa veden pH, sekä kovuus ja näiden perusteella tehdä mahdollisesti tarvittavat toimet veden kovuuden ja pH:n alentamiseksi.

Optimaalinen ruiskutusvesi kannattaa tehdä ruiskun säiliöön sen mukaan mitä tehoaineita ruiskutetaan. Ruiskutusveden pH:n ja kovuuden alentamiseen on olemassa useita kaupallisia tuotteita, jotka sekoitetaan ruiskun säiliöön. Oikeanlainen ruiskutusvesi pitää kasvinsuojeluaineen tehon tarkoituksenmukaisena sekä parantaa aineen leviämistä ja imeytymistä kasveihin.

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

Sään ääri-ilmiöt nostavat maaperän ongelmia esille.

Parempia satoja pellon hyvällä kasvukunnolla

Maan hyvä kasvukunto on korkea sadontuotannon perusta.

Kasvukunto koostuu useista osatekijöistä, jotka luokitellaan fysikaalisiin, biologisiin ja kemiallisiin tekijöihin, jotka ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Maan rakenne ja vesitalous ovat sidoksissa esim. multavuuteen, joka parantaa maan rakennetta ja vedenpidätyskykyä. Runsaasti orgaanista ainesta sisältävässä maassa taas mikrobitoiminta on aktiivista ja hajotustoiminta vilkasta, se edistää ravinnetaloutta.

ÄÄREVÄT SÄÄOLOT HAASTAVAT

Ääri-ilmiöt kuten kuivuus ja toisaalta taas pitkään jatkuvat sateet ja märkyys ovat nostaneet maan rakenteessa olevat ongelmat esiin. Lohkot, joissa on ollut kuivatuksellisia ongelmia jo aikaisemmin tai peltomaa on tiivistynyttä, ovat saattaneet syksyllä olla niitä lohkoja, joista satoa ei ole saatu korjattua liian märkyuden vuoksi. Pitkään jatkuneet kuivat jaksot ovat veloitaneet satotasoja ja lisänneet rikkapainetta huonosti taimituneilla, kuivuudesta kärsineillä lohkoilla. Ongelmia on tunnustettu erityisesti lohkoilla, joilla viljely on ollut yksipuolista jo pitkään.

MITÄ LÄÄKKEEKSI?

Maan kasvukunnon parantamisessa liikkeelle kannattaa lähteä kartoittamalla maan nykyinen kasvukunto ongelmineen. ProAgrian asiantuntijalla on työkaluja maan kokonaisvaltaisen kasvukunnon selvittämiseksi. Neuvorahoituksella toteutettava palvelu sisältää peltolohkolla käynnin mm. kuoppatestin tekemiseksi.

Pellon kuivatuksen toimivuutta sekä tiivistymisriskiä voidaan tarvittaessa selvittää myös tarkemmin. Viljavuutta tarkastellaan saatavilla olevien viljavuusanalyysien sekä KVK- ja viljelykiertolaskurien avulla. Myös kartta-palveluja hyödynnetään peltokäynnin lisäksi ongelmakohtien kartoittamiseksi. Selvitystyön ja havaintojen pohjalta saat kasvukuntosuunnitelman. ♦

HENNA LATVALA
Kasvintuotannon asiantuntija

LISÄÄ PELLON MURURAKENNETTA

Peltomaan hyvä mururakenne on kaiken perusta. Hyvärakenteisessa maassa veden- ja ravinteidenpidätyskyky on hyvä ja maassa on riittävästi ilmahuokosia ja tilaa juurille kasvaa. Hyvärakenteinen maa myös läpäisee vettä hyvin, eikä ole herkkä tiivistymään. Mururakenne on seurausta runsaasta orgaanisesta aineksesta sekä aktiivisesta maan pieneliötoiminnasta. Orgaanista ainesta saadaan maahan noudattamalla viljelykiertoa, jossa on mukana nurmia mielellään useampana vuotena tai ainakin viherlannoituksena tai kerääjäkasvina. Nurmiseoksissa kannattaa olla mukana syväjuurisia kasveja ja muutenkin

kannattaa suosia monilajisia nurmia, joissa on myös typensitojakasveja. Saneerauskasveista puhutaan, kun viljellään syväjuurisia kasveja, jotka hoitavat erityisesti maan rakennetta ja ehkäisevät tiivistymiä. Karjanlannasta maahan tulee ravinteiden lisäksi runsaasti orgaanista ainesta, joka vilkastuttaa pieneliötoimintaa. Orgaanisen aineksen levittäminen peltoon lisää myös pellon hiilensidontaa.

VIISI VINKKIÄ KASVUKUNNON PARANTAMISEEN

1. Vältä tiivistämistä – ei raskailla koneilla märälle pellolle. Kevvennä muokkausta.

2. Huolehdi kuivatuksen toimivuudesta: huolla laskuaukot ja perkaa ojat säännöllisesti.
3. Noudata monipuolista viljelykiertoa, jossa on nurmia, syväjuurisia ja typensitojakasveja.
4. Lannoita tasapainoisesti kasvin ravinnetarpeen mukaan maan viljavuutta ylläpitäen, käytä orgaanisia lannoitteita, kuten karjanlantaa.
5. Selvitä peltojesi kasvukunto ja kartoita ongelmat, laadi toimenpidesuunnitelma – Hyödynnä tässä ProAgrian osaamista.

Ehkäise punahome ajoissa

Satotappioita ja haitallisia toksineja tuottava punahome leviää siemenistä sekä satojätteistä. Lisäksi kukinnan aikainen lämmin ja kostea sää luo tartunnalle suotuisat olosuhteet.

Punahome on viljoilla esiintyvä sienitauti, joka aiheuttaa määrällisiä ja laadullisia satotappioita. Erityisesti lämpimässä ja kosteassa viihtyvät Fusarium-lajit tuottavat ihmisille ja eläimille haitallisia yhdisteitä, joista yleisin on DON-toksiini. Nämä toksinit heikentävät immuunipuolustusta ja hormonitoimintaa, minkä seurauksena niille on määrätty enimmäisraja-arvot elintarvikkeeksi ja rehuksi käytettävässä viljassa.

KATSE SÄÄHÄN

Punahome leviää kylvösiemenessä ja talvehtii satojätteessä. Infektoituneelta kasvilta sieni leviää roiskeiden ja tuulen mukana myös viereisille lohkoille. Kuitenkin merkittävin tartuntaan vaikuttava tekijä on kukinnan aikainen lämmin ja kostea sää.

OIREITA TYVELLÄ JA TÄHKÄSSÄ

Punahomeen ensioireet näkyvät varressa tyvitautina, minkä esiintyminen edesauttaa kukinnan aikaista oirehdintaa. Tähtäissä näkyviä oireita ovat sen tyvessä ja kaleissa sijaitsevat vetiset ruskeat laikut sekä punertava rihmasto. Tartunnan saanut jyvä muuttuu harmahtavaksi tai punertavaksi, jää pieneksi ja sen sisus muuttuu jauhomaiseksi.

vaksi, jää pieneksi ja sen sisus muuttuu jauhomaiseksi.

ENNAKOINNILLA RISKI ALAS

Mykotoksiiniriskiä voi vähentää huolehtimalla maan kasvukunnosta, sillä epätasainen kasvusto pidentää kukinta-aikaa ja altistaa tartunnalle. Optimaalista olisi tasainen ja lyhytaikainen kukinta. Lohkon sisäistä tautipainetta on mahdollista vähentää hyvällä viljelykierrolla. Koska punahometta esiintyy kaikilla viljoilla, tulisi kierrossa olla mukana öljykasveja, palkokasveja tai kuminaa. Myös lohkon puhtaus on tärkeää, sillä useat rikkakasvit kuten punapeippi ja pelto-orvokki toimivat punahomeen vaihtoehtoisina isäntinä ja saattavat ylläpitää taudin esiintymistä.

VILJELYTOIMIN PUHTAAMPAA SATOA

Jotta tartuntaa ei viedä pelloilta toiselle, on terveen ja elinvoimaisen kylvösiemenen käyttö tärkeää. Myös lajikkeiden välillä on eroja punahomeen kestävyudessa. Peittauksella voidaan ehkäistä tyvitautin riskiä. Itse tähtästä punahometta voi torjua viljan kukintaan ajoittuvalla tautiruis-kutuksella. Onnistuneen torjunnan

Punahomeen oireita kauran röyhyllä. Kuva: Annika Hirvelä

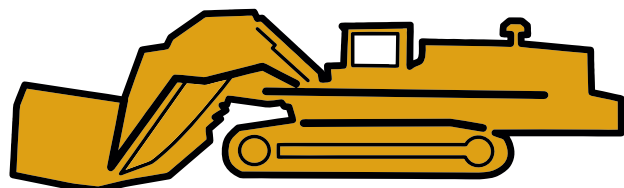
edellytyksenä on ruiskutuksen ajoittaminen noin kukinnan puoliväliin. Esimerkiksi kauralla kukinta kestää keskimäärin kaksi viikkoa. Ruiskutus tehdään, kun koko röyhy on tupesta ulkona ja lämpösummaa on kertynyt noin 541–633 °C. Puinnan jälkeen toksiinipitoisuuksia on mahdollista pienentää nopealla kuivauksella ja hyvällä esipuhdistuksella, lajittelulla sekä kuorinnalla. Sienen talvehtimisen heikentämiseksi satojätteen tulisi maata nopeasti. ♦

ANNIKA HIRVELÄ

Kasvintuotannon asiantuntija

Salaojitusta suunnittelusta toteutukseen

Yli-Kivistö Oy, Jalasjärvi

Arto 0400 666 152 | Antti 0500 666 152 (suunnitelmat)

KAUHAN SOVITTEET JA LISÄLAITTEET

- S30-S70, Volvo L30, L40-120, JCB
- Huulilevyt ja kulutuslatat
- Routapiikit 1,5 - 7,5t
- Kantoharat osina
- 3-piikkinen jankkuri osina
- Tilaa verkkokaupasta!

Katso lisää: www.laihianlevypala.fi/kauppa

Laihian Levypala Oy

p. 06 4777 900

tilaukset@laihianlevypala.fi

Evästyä tulevaan kasvukauteen

Viljamarkkina on tulossa paljon heiluntaa, ja poliittiset päätökset niin Trumpin kuin Ukrainan sodan vuoksi voivat muuttaa markkinoita nopeastikin.

Tämän hetken viljan markkinahinnat ovat noin 160-190 euroa viljasta riippumatta. Tällä kustannustasolla viljaa tulisi saada yli 5 000 kiloa, että tuotantokustannukset tulisi katettua.

Viime kasvukauden keskisato jäi noin 3 500 kiloon, joten tekemistä on, että yli 5 000 kilon satoihin on mahdollista päästä. Pellon hyvä kasvukunto, sääolosuhteet, oikeat lajikkeet ja lannoitus sekä kasvinsuojelu ovat tässä avainasemassa. Niihin kannattaa kiinnittää huomiota. Ainoastaan sää on sellainen, mihin emme voi vaikuttaa, mutta muissa tekijöissä on paljon parantamisen varaa jokaisella tilalla.

ÖLJYKASVIT HYVÄLLÄ TASOLLA

Öljykasvien hintataso on tällä hetkellä hyvällä tasolla. Kylvöennusteissa öljykasveja oltaisiin kylvämässä enemmän kuin vuosiin, mikä on positiivista kotimaisen valkuaisen kuin viljelykiertojen monipuolistamisen näkökulmasta.

Myös herne näyttää katelaskelmien ja nykyhinnan perusteella varteenotettava kasvilta viljelykiertoon. Sokeri-juurikas ja kumina tuovat myös hyvää katetuottoa ja kannattaakin miettiä, olisiko joku erikoisempi kasvi sinun pelloillesi sopiva vaihtoehto.

HIILILASKELMIA

Maaliskuisessa Viljapäivässä viljaa ostava teollisuus pohti tulevaa. Jokaisessa puheenvuorossa korostuu tulevaisuuden tarpeet ostamalleen viljalle ja myös tuottajille. Puhumme hiililaskelmista, joka voi tulevaisuudessa laajeta hyvinkin laajalle joukolle, koska viljaa ostavan teollisuuden tulee raportoida hiilijalanjälki ostamastaan viljasta. Esimerkiksi Anoralle ProAgria on jo laskenut hiililaskelmia Regeneratiivisesti tuotetun viljan osalta.

ERILAISIA TULKINTOJA

Viljapäivässä kuullun perusteella hiililaskenta on tulossa nopeasti viljaa

Hiililaskelmia ei kannata ajatella vain byrokraattisena asiana. Tarkoittaahan parempi hiilijalanjälki myös usein pellon parempaa kasvukuntoa, se taas parantaa pellostaan saatavaa satoa.

ELÄMME MAAILMASSA, JOSSA HIILIJALANJÄLKEÄ TULEE PIENENTÄÄ, EMMEKÄ VILJELIJÖINÄ OLE SEN ULKOPUOLELLA.

PAREMPAA KASVUKUNTOA

Laskelmat ovat siitä hyvä asia, että ne näyttävät tilalle, missä asioissa olisi parantamisen varaa oman hiilijalanjäljen suhteen. Parempi hiilijalanjälki tarkoittaa usein pellon parempaa kasvukuntoa, mikä taas parantaa satoja ja tuo parempaa katetta, joten ei kannata ajatella hiililaskelmia pelkästään huonona ja uutena byrokraattisena asiana, vaan viljelyn kehittämiseen hyvänä työkaluna. ♦

JUHA-MATTI TOPPARI
Toimialapäällikkö

Kesän 2025 demotapahtumia Ilmajoen koetilalla

Perustamme Ilmajoen koetilalle Biostimulantti-demoruutuja. Tervetuloa maksuttomiin tapaamisiin mukaan.

Lue tarkentuvat ohjelmat proagria.fi/ep/tapahtumat

Demoruudut ja tapahtumat ovat osa Satotason nosto-hanketta.

DEMO-TAPAHTUMAT ILMAJOEN KOETILALLA:

- **Kesäkuun alku, ajankohta tarkentuu:** Tutkimme orastumista ja teemme rikkahavaintoja
- **16.6. klo 9.30-12:** Havainnoimme rikkoja torjuntakäsittelyn jälkeen ja tutustumme mm drone hyödyntämiseen.
- **8.7. klo 18-20:** Havainnoimme demoruutuja biostimulanttikäsittelyjen jäljiltä.
- **4.8. kello 18-20:** Nähdäänkö eroja biostimulanttikäsittelyjen jäljiltä? Tutustumme Grain Sense-mittariin, nähtävillä myös koeruutupuimuri

Vaikuta kasvintuotannon kustannuksiin

Jokainen tila voi vaikuttaa kasvintuotannon tuotantokustannuksiin. Kasvintuotantoasiantuntija **Jussi Ala-Saari** keräsi meille muutaman vinkin, miten kustannuksiin voi vaikuttaa.

1 HOIDA VIJELYSUUNNITELMA KUNTOON AJOISSA

Huolellisella suunnittelulla voidaan laskea tarvittavat lannoitteet todellisten ravintarpeiden mukaan sekä hyödyntää mahdollisesti edullisempia lannoitteiden hintoja.

2 JAKSOTA HANKINTOJA

Jaksottamalla hankintoja voit vaikuttaa keskihintaan ja ostaa tuotantopainoksia varastoon.

3 TUNNE KIINTEÄT KUSTANNUKSET

Kone- ja rakennuskustannukset sekä pellon kulut vaikuttavat merkittävästi katetuottoon. Näiden kustannusten osuus voi olla yli puolet kaikista kustannuksista. Tunnista ne ja selvitä, voiko niihin vaikuttaa.

4 TASAA MARKKINARISKIÄ

Viljelysopimukset ja hintakiinnitykset ovat hyviä työkaluja markkinariskin tasaamisessa. Viljelysopimuksia ja hintakiinnityksiä on mahdollista tehdä pitkin vuotta markkinatilanteen mukaan. Myös markkinahintaisilla viljelysopimuksilla voidaan tasata riskiä, jos myynnin jaksottaminen on mahdollista.

5 TILOJEN VÄLINEN YHTEISTYÖ

Selvitä esimerkiksi lähialueen kotieläintilojen ostorehun tarvetta. Näin voidaan vaikuttaa suuresti esimerkiksi rahtikustannuksiin. Myös yhteiskoneiden hankinta tai urakoitsijan käyttö voi hyvällä todennäköisyydellä osoittautua kannattavaksi ratkaisuksi niin kasvintuotanto- kuin kotieläintiloillakin.

Kaikki kulminoituu joka tapauksessa tuotantokustannusten tuntemiseen, ne selvittämällä saadaan selville tilakohtainen sadon hintavaatimus tai kotieläintiloilla rehun tuotantokustannukset. Kannattaa myös selvittää, mikä vaikutus tilan kokonaiskattaiseen olisi viljelykierron monipuolistamisella mm. erikois-, maanparannus-, monimuotoisuus- tai nurmikasvien avulla.

ProAgriat kautta maan auttavat tiloja kustannusten tunnistamisessa. Tilaa meiltä tuotantokustannuslaskelma ja laita kulut kuriin. ♦

JUSSI ALA-SAARI
Kasvintuotannon asiantuntija

KONEURAKOINTI Juha Mäensivu Oy

- Pala- ja kuiviketurve
- Hiekkapuhallus ja maalaus
- Metallityöt
- Polttopuita
- Maanajotyöt
- Kaivinkonetyöt

Ratatie 6, Kauhajoki as
RAUTAMYynti (Kurikantie 144 Kauhajoki)
Puh. 040 758 8233 (varmistu paikallaolomme)

Kattojen pesut ja maalaukset

Pelti-, tiili- ja mineriittikattoihin
Vesikourut, tikkaat, lumiesteet

- myös vanhojen uusimiset ja korjaukset

Kotitalousvähennysmahdollisuus

Soita ja kysy tarjous!

050 594 2992

kjkmestarit.fi

Outi, Heta ja Jarkko Kaleva
kutsuvat kaikkia tutustumaan
tilan ilmastotoimiin Teuvalle
27.5.2025.

Ilmastotekoja Kalevan tilalla

Maitotilayrittäjä Jarkko Kaleva
MTY Kalevan tilalta Teuvalta
on huomannut, että monet
ilmastotoimet parantavat
maatalouden tuottavuutta ja
taloudellista kannattavuutta.

Euroopan unionin
rahoittama

Tila on yksi ilmastoteemaisen Climate Farm Demo -hankkeen pilottitila. Kalevan tila piti pilottitilaksi lähtemistä mukaan hyvin ajankohtaisena ja tärkeänä, jotta viljelijänä itse olisi perillä tuotantonsa hiilijalanjäljestä ja siihen vaikuttavista tekijöistä.

KERÄÄJÄKASVEJA JA KEVENNYKSIÄ

Kalevan tilalla ilmastotyö ei ole alkutaipaleella. Tilalla on jo käytössä kerääjäkasvit ja kevennety muokkaus, jotka lisäävät vihreitä viikkoja ja parantavat maan hiilensidontaa. Rehunurmet ovat monilajisia ja niittokorkeutta on nostettu.

Viljelyä on tarkennettu uudella teknologialla, jota hankkeessa lisätään. Myös metaanipäästöjä vähentävä rehulisäaine on käytössä. Hankkeen aikana GPS-ohjattujen levityskoneiden käyttöä laajennetaan ja lannoitusta tarkennetaan teknologiaa hyödyntämällä. Työeläinten hyvinvoinnin eteen tilalla on jatkuvaa, ja hankkeen aikana lehmien kestävyttä pyritään parantamaan entisestään.

HIILIJALANJÄLKI PIENENEÄ

– Korkea tuotos pienentää tuotteen hiilijalanjälkeä, mikä näkyy koko tuotannossa: pel-

tojen hyvä sadontuotto- ja laadukas rehu parantavat karjan terveyttä ja tuotosta. Lisäksi tuotantopanosten täsmällisellä kohdistamisella saatu korkea tuotos vähentää tuotannon päästöjä, kertoo **Jarkko Kaleva**. Hän odottaa, että hankkeen aikana tilan hiilijalanjälki laskee entisestään hyvästä tuloksesta.

MAATALOUDEN ILMASTOTYÖ ON HYVIN KOKONAISVALTAISTA JA ONNISTUA PITÄÄ JOKA SEKTORILLA.

SUUNNITELMALLISTA ILMASTOTYÖTÄ

Kalevan tilalle, kuten kaikille demotiloille, laadittiin hankkeen alussa hiilijalanjälki, jonka pohjalta laadittiin toimenpidesuunnitelma ilmastotyöhön. Jarkko Kaleva koki hiiliauditoinnin ja suunnitelman tekemisen mielenkiintoiseksi ja yhdenmukaiseksi tilan tavoitteiden ja tulevaisuudensuunnitelmien kanssa.

– Maatalouden ilmastotyö on hyvin koko-

naisvaltaista ja onnistua pitää joka sektorilla, toteaa Kaleva.

TUTUSTU KALEVAN TILAAN

Kalevan tilan ensimmäinen demotapahtuma toteutetaan MTY Kalevan tilalla Teuvalla toukokuun lopussa. Tilaisuudessa tutustutaan tilaan ja kuullaan tilan ilmastotoimista laajemminkin. Erityisesti keskitytään täsmäviljelyyn, kuten GPS-ohjattuun levityskalustoon ja lannoituksen tarkentamiseen.

– Toivottavasti kylvökiireet ovat tuolloin rauhoittumaan päin ja maksuttomaan tapahtumaan osallistuisi mahdollisimman moni viljelijä, alan asiantuntija sekä muita kiinnostuneita. Nämä tiloilla käytännön ympäristössä toteutettavat tapahtumat ovat hyödyllisiä ja motivoivia, koska asiat näytetään käytännössä, ja samalla voi vaihtaa kokemuksia muiden viljelijöiden tai asiantuntijoiden kanssa.

Climate Farm Demo-hanke

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

TILAT ETSIVÄT OSUVIA ILMASTOTEKOJA

Ilmastonmuutos haastaa maataloustuottajia. Se lisää epävarmuustekijöitä kasvuoloihin ja vaatii pysymään ajan tasalla uusimmista viljelymenetelmistä, teknologioista ja kestävästä ratkaisuista. Climate Farm Demo-hankkeen pilottitilat ovat avainasemassa tässä kehityksessä, sillä ne tarjoavat käytännön esimerkkejä ratkaisuista, jotka voivat parantaa tuottavuutta ja ympäristöystävällisyyttä maataloilla.

– Kyse on erilaisista kokeiluista maataloilla. Myös epäonnistuneiden tai työläiden ratkaisujen kokemukset ovat arvokkaita jaettavaksi, jotta muiden ei tarvitse kohdata samoja haasteita, kertoo **Henna Latvala** ProAgria Etelä-Pohjanmaalta.

Climate Farm Demo on Euroopan laajuinen demotilaverkosto, joka keskittyy menetelmiin ilmastomuutoksen hillitsemiseksi ja siihen sopeutumiseksi maataloilla. Demotiloille on luotu viisivuotiset ilmastosuunnitelmat, joissa viljelijät toteuttavat erilaisia ilmastotoimia. Suomessa mukana olevilla 24 tilalla

on jo käytössä useita ilmastotoimia, kuten maan kasvukunnon parantaminen, viljelykierron monipuolistaminen, lajikevalinta, muokkauksen keventäminen, tarkkuusviljely, automaatio ja laiduntamisen optimointi.

– Toimenpiteet, jotka parantavat satoa tai tuottoa ja sitä kautta kannattavuutta, motivoivat viljelijöitä ja ovat helpompia toteuttaa.

Viiden vuoden aikana demotiloilla järjestetään avoimia, ilmaisia demotapahtumia, joissa osallistujat voivat nähdä ja jakaa kokemuksia uusista käytännöistä todellisissa olosuhteissa. Näitä demotilaisuuksia on kesän aikana tulossa runsaasti. Tervetuloa mukaan!

Climate Farm Demo-hanke

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

MENOVINKIT KESÄKAUDELLE 2025

- 27.5. MTY Kaleva, Teuva**, maitotila
Maitotilan ilmastotoimet mm. täsmäviljely (GPS-ohjattu levitys, lannoituksen optimointi)
- 12.6. Piglet Oy, Kauhava**, hybridisikala + erikoiskasvintuotanto
Sikatilan ilmastotoimet mm. täsmäviljely, eläintenruokinnan automatisointi, viljelykierto
- 30.7. (FI/SWE) FinneFarm, Mustasaari (Sulva)**, avomaan vihannestuotanto + peltoviljely
Maan kasvukunto ja viljelykierto mm. kerääjä- ja saneerauskasvit
- 6-7.8. Pohjois-Pohjanmaan vedenhallintapäivät**
- 6.8. Yli-Ollin tila, Tyrnävä**, erikoiskasvitila
Säätösalaojitus ja altakastelu, laserlanaus
- 6.8. Kettulan tila Oy, Liminka**, erikoiskasvitila
Säätösalaojitus ja altakastelu, tasaustalanaus
- 7.8. Mattilan tila, Siikalatva**, erikoiskasvitila
Peltojen vesitalous; syvämuokkaukset
- 14.8. Pajulan tila, Ylihärmä**, kasvintuotanto
Maankasvukunto: saneerauskasvit ja muokkaukset
- 26.8. JV Mattila Oy, Korttesjärvi**, luomu kasvintuotanto, lihanaan välikasvattamo
Maankasvukunto; muokkaukset, vedenhallinta
- 11/2025 Vuoksen opetusmaatila, Kauhajoki**, maito
Aurinkoenergia, monimuotoisuuskasvit, syysruis
- 11/2025 Marjamäen tila, Huittinen**, sikatila + erikoiskasvintuotanto
Sika-/erikoiskasvitilan ilmastotoimet

► proagria.fi/ep/tapahtumat

Säilöntäaineen valinnassa rehun kuiva-aineella on iso merkitys.

Säilörehun kuiva-ainepitoisuus tärkeä tekijä rehunteossa ja ruokinnassa

Vuoden 2024 sato korjattiin hyvin vaihtelevassa säässä, minkä vuoksi märkiä rehuja saatiin valitettavan paljon.

Miten kuiva-aine yksittäisenä rehuarvona vaikuttaa rehun laatuun ja ruokintaan? Katsotaanpa asiaa muutamasta näkökulmasta.

PELLOLLA

Esikuivauksen etuina pellolta siilolle ajettavia kuormia on vähemmän, vältetään puristenestetappioilta ja säilönnän onnistumisen edellytykset paranevat. Riskinä taas pidetään karisemista, hitaan kuivumisen aiheuttamia hengitystappioita ja aerobisten mikrobien kasvua. Säilörehun kuiva-ainetavoitteena voidaan pitää 300-400 grammaa kilossa. Märän rehun kuiva-ainetappio voi olla jopa 10 %.

SÄILÖNTÄ

Haitallisten mikrobien toiminta pystytään estämään, kun säilörehun kuiva-ainepitoisuus on yli 35 %, hapettomuus ja pH:n lasku on aikaansaatu nopeasti ja hapettomat olosuhteet säilyvät koko varastoinnin ajan. Happamuus on säilörehun laadun tärkein mittari koska happamat olosuhteet estävät parhaiten mikrobien kasvua rehussa. Hyvin märän rehun pH-tavoite on alle 4, mutta nousee kuiva-ainepitoisuuden noustessa.

Säilöntäaineen valinnassa rehun kuiva-aineella on suuri merkitys. Biologinen säilöntäaine toimii parhaiten 30-50 % kuiva-aineessa. Toisaalta happosäilöntä on varmin menetelmä märillä rehuilla. Kun biologinen säilöntäaine on tilalla ensisijainen valinta, kannattaa happoakin ostaa varastoon märkiä korjuukelejä silmällä pitäen.

RUOKINTAPÖYDÄLLÄ

Onnistumisen mittareita ovat pH, jäännössokeri, maitohappo, ammoniakkityppi ja haihtuvat rasvahapot. Kun kyseiset arvot rehuanalyysissä ovat tavoitteissa, säilöntä on todennäköisesti onnistunut. Jos pH jää riittämättömän käymisen vuoksi liian korkeaksi, hapettomissa olosuhteissa lisääntyvät klostridit ja enterobakteerit pääsevät lisääntymään. Ne hajottavat rehusta arvokasta valkuaista ja lisäävät voihappokäymisen riskiä. Haitallisten mikrobien toiminnasta kertovat suuri ammoniakkitypen ja haihtuvien rasvahappojen määrä.

ONNISTUMISEN MITTAREITA OVAT PH, JÄÄNNÖSSOKERI, MAITOHAPPO, AMMONIAKKITYPPI JA HAIHTUVAT RASVAHAPOT.

Voimakas maitohappokäyminen heikentää rehun maittavuutta ja vähentää syöntiä. Hyvin märkää rehua syödään vähemmän, joten esikuivatus tässäkin mielessä puoltaa paikkaansa. Toisaalta liian kuiva rehu lisää apeseoksen lajittumista. Avatussa säilössä ja ruokintapöydällä rehusta tulee lämpenemisherkkää, jos rehussa on paljon hiivoja ja homeita ja ne voivat kehittää rehuun myös toksiineja, jotka vaikuttavat haitallisesti lehmien hedelmällisyyteen ja utareterveyteen.

ONNISTU MAHDOLLISIMMAN HYVIN

Ota korjuuajanäytteitä korjuuajan määrittämiseksi. Esikuivaa rehu pellolla. Jos säilöt ilman säilöntäainetta tai biologisella aineella, varmista, että rehussa on runsaasti sokeria ja vähintään 10-15 asteen lämpötila. Käytä happoa märän rehun säilöntään. Varaa riittävästi työvoimaa ja kalustoa nopeaa korjuuta ja tehokasta siilotyöskentelyä varten. Analysoi säilörehusi säännöllisesti, jotta ruokintasuunnitelmat voidaan pitää ajan tasalla. Kuiva-ainepitoisuuden mittaamiseen on olemassa myös mittareita, joilla voi halutessaan tehdä mittauksia tilalla myös itse. ♦

RIITTA NISKALA
Maidontuotannon
asiantuntija

Hyvä umpeutus vähentää utaretulehdusta

Hyvä umpeutus johtaa siihen, että lypsylehmällä on vähemmän utaretulehdusta alkulypsykaudella. Uusien ympäristöperäisten utaretulehdusten, erityisesti KNS ja Str. dyscalactiae -bakteerien aiheuttamien tulehdusten esiintyminen on suurta etenkin umpikauden alussa ja lypsykauden alussa.

Monet lypsykaudella olevat piilevät tulehdukset voidaan hoitaa antibioottein umpeenlaittaessa. Keratiinitulpan syntyminen varsinaisella umpikaudella suojaa uusilta tulehduksilta. Keratiinitulppa voi olla lehmillä puutteellinen ja siksi kannattaa käyttää kaikille lehmille ei antibioottista vedintulppaa.

UMPIKAUDENPITUUDEKSI tavoitellaan 45 – 60 vrk, jotta utarekudos saa levähtää ja ternimaidon muodostumiselle on hyvin aikaa. Umpeutettavat olisi hyvä siirtää omaan osastoonsa kauas lypsypaikasta, etteivät lypsylaitteiston äänet stimuloi maidon eritystä. Sujuva umpeutus viikossa olisi tavoitteellista.

SUOMALAISESSA TUTKIMUSAINEISTOSSA monien lehmien maitomäärä on ollut useimmiten liian pieni eli alle 10 kg/lehmä per päivä umpeutuksen alussa. Tällaisen maitomäärän lypsäminen useasti päivässä lisää utaretulehdusriskiä. Jos maitomäärä on umpeutuksen alussa alle 15 kg, niin pelkästään tämä yksi 36 h mittainen rajoitus eli kahden lypsyn välistä jättäminen voi riittää ennen viimeistä lypsyä. Jos lehmän maitomäärä on umpeutuksen alussa 15–25 kg, niin ensin jätetään kaksi lypsyä välistä (eli 36 h rajoitus) ja sen jälkeen jätetään lypsyä välistä kolme (eli 48 tunnin rajoitus).

Jos tämän jälkeen maitomäärä on jo alle 15 kg, voidaan lehmä suoraan umpeuttaa. Jos on kyse korkeatuottoisesta lehmästä ja umpeutuksen lähtötilanteessa maitoa on yli 25 kg, tehdään ensin kahden lypsyn välistä jättäminen (36 tunnin rajoitus) ja sen jälkeen yksi tai kaksi kertaa kolmen lypsyn välistä jättämistä (48 tunnin rajoitus). Yleensä nämä lypsytautot riittävät jo saamaan lehmän umpeen. Jos ei, niin näitä 48 tunnin lypsytaukoja jatketaan niin kauan, että maitomäärä on viimeisellä lypsyllä alle 15 kg.

HYVÄSTÄ HYGIENIASTA on huolehdittava umpeutushetkellä eikä vettä saa rajoittaa lehmiltä. Väkirehun saannin rajoitus on hyvä tehdä jo paljon aikaisemmin kuin viikkoa ennen suunniteltua umpeutusta.

ANTIBIOOTTISTEN UMPIHOITOJEN käytössä on paljon vaihtelua. Toisilla tiloilla on paljon piilevää tulehdusta, mutta ei silti käytetä antibioottia umpeutettaessa. Toisilla tiloilla tehdään antibioottihoito hyvinkin herkästi, vaikka soluluku on karjassa matala. Jos antibioottia käyttää, tulisi tulehduksen aiheuttaja-bakteeri olla selvillä eli maitonäytteestä otettuna mikrobiologinen tutkimus. Tähän on hyvä nyrkkisääntö, että jos lehmän soluluku on yli 200 000 solulukua ennen umpeutusta, tulisi

siitä ottaa maitonäyte (ellei ole jo aiemmin hoidettu ja tiedossa), ja hoitaa lehmä tarvittaessa antibiootilla umpeenpanovalmisteella. Neljänneskohtainen antibioottihoito on myös mahdollista eli vain tulehtunut neljännes saa antibioottisen hoidon. Lisäksi vedinkanavaan kannattaa laittaa vedintulppa suojaamaan uusien mikrobien pääsyä utareeseen. Tämän voi tehdä kaikkiin neljänneksiin.

TÄSSÄ ESITELLYT suosituksot pohjautuvat ns. ruotsalaisten umpeutusrutiiniin, joka on ollut jo usean vuoden ajan käytössä joillakin tiloilla myös Suomessa. Helsingin yliopiston eläinlääketieteellisen tutkijaopettajat ovat nyt tehneet oman suomalaisversion aiheesta ja ohjeet löytyvät Helsingin yliopiston nettisivuilta hakusanalla ”Hyvät käytännöt lypsylehmien umpeutukseen”. Kannattaa käydä tutustumassa!♦

Artikkeli on osa Maitotila 2030-hanketta

SEIJA PERASTO, ELL, MMM
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Voit lähettää lisää kysymyksiä nautojen terveyteen liittyen osoitteeseen: seija.s.perasto@proagria.fi

Maanviljelijä – turvaa viljelykautesi!

Ilman sinua, iso osa maataloudesta seisoi paikallaan. Turvaa satosi ja maatilasi kylvö- ja sadonkorjuutyöt äkillisten keskeytysten varalta.

Pyydä yhteydenottoa
LähiTapiolan maatalo-
asiantuntijoilta.

lahitapiola.fi/turvaa-viljelykautesi

Palveluntarjoajat: LähiTapiolan alueyhtiöt

Laidunajatuksia emolehmätilalta

Useiden mahdollisuuksien laidunkausi on pian edessä. Menestysvinkkejä laiduntamiseen lähdin hakemaan asiakastilaltamme Kauhajoelta.

Kuka olet ja kerro vähän tilastasi?

– Olen Antti Toija Kauhajoelta. Tilani on luomutila, jossa kasvatetaan hereford- ja hf-risteytys emolehmiä. Hiehot kasvatetaan kaikki itse, sonnit menevät välitykseen. Olemme myös vahva kasvinviljelytila. Meillä on 5-7 laidunryhmää neljällä eri alueella. Kesällä laiduntaa enimmillään 250 nautaa. Laidunta on alkukesästä noin 35 hehtaaria ja loppukesästä 70 hehtaaria. Osaa lai-

tumista hyödynnetään alkukesän nopean kasvun aikana laidunnukseen ja uudistetaan sitten loppukesästä esimerkiksi syysviljalle.

Milloin ja miksi aloitit laiduntamisen nautoilla?

– Emolehmien kanssa laidunnus on itsestäänselvyys. Naudalta ei voi mielipidettä kysyä, mutta sen käyttäytymisestä voi tulkita, kuinka se siitä pitää, kun saa siihen mahdollisuuden. Keväällä, kun naudat pääsevät lait-

melle, niiden innostuneisuus näkyy vauhdissa. Laidunnus alkoi heti, kun emoja tuli vuonna 2008.

Miksi eläimesi laiduntavat nykyään?

– Tärkeimpänä syynä on, että eläin saa käyttäytyä lajiypillisesti. Laidunnus poistaa myös kasvukaudelta ruokinta-, kuivitus- ja lannanpoistoruutiinit, eli tilan väeltä jää paljon massan käsittelyä pois. Lisäksi laidunnus on oikein toteutettuna taloudellisesti kannattavaa.

Laiduntaisitko ilman 'pakkoa' tai tukia, jos niin miksi?

– Kyllä, kolme syytä edellisessä vastauksessa jo olikin.

Mitkä ovat haastavimmat asiat laidunnuksessa sinun tilallasi?

– Laidunnuksesta tuleva työhuippu osuu keväälle ja alkukesään, jolloin myös peltotöissä on työhuippu. Alkukesä määrittää laidunnuksen onnistumisen; kovasta kasvusta ei saa jäädä jälkeen, mieluummin laidunnus aloitetaan liian aikaisin kuin myöhään. Pedot ovat viime vuosina nousseet laiduntavien eläinten uhaksi alueella. Pienet vasikat joutuivat vuonna 2019 suden suuhun. Välitön vaara on aina olemassa, mutta välillinen kiusa on ehkä suurempi. Välillisellä kiusalla tarkoitan, että susi säikäyttää lauman pois aitauksesta.

Mitä keinoja edellisten haasteiden selättämiseen on?

– Tilalla kehitetään johtamistaitoja jatkuvasti. Faktat pyritään tiedostamaan, mutta katsotaan tilan kokonaisuut-

ta. Suunnitellaan ajoissa etukäteen, ja priorisoidaan tärkeimmät tehtävät sillä hetkellä kokonaisuuden kannalta.

Mitä haluaisit sanoa sellaiselle, joka harkitsee eläintensä laidunnusta?

– Kannustaisin rohkeasti laiduntaan. Oikein toteutettuna hyvännäköinen laidunnus on maatalouden parhaimpia PR- ja markkinointitekoja. Laidunnuksella teemme tärkeää työtä kaikkien eteen. Meidän tilalla on peltolaitumia, ja luonnonlaitumilla on erilaisia vahvuuksia. Itse en koe laidunnusta liian vaikeaksi; se on paljon kiinni suunnittelusta, miten laidunnus onnistuu.

Onko muuta sanottavaa laidunnuksesta?

– Laiduntamiseen ei voi suhtautua vain laidunnuksena. Meidän tilan kasvukauden onnistumisen kulmakiviä ovat menestymiset säilörehun- ja heinänteossa, laidunnuksessa ja kasvinviljelyssä. Kasvukauden olosuhteet vaihtelevat ja ovat suosiollisia eri kasveille ja eri maalajeille eri vuosina (tarvitaan myös turvemaita). Erilaisia lintulajeja on palannut tilan ympäristöön, kun alettiin uudelleen laiduntaan vuonna 2008. ♦

**URPU
TANNER-KOOPMANS**
Naudantuotantoasiantuntija

Golfkentän alueen maisematöissä.

TOP 3 VINKIT LAIDUNNUKSEEN

- Kaikki lähtee suunnittelusta.** Emme tiedä etukäteen kasvukaudesta ja kasvupotentiaalista. Suunnittele etukäteen parkkilohkojen sijoitus tai pystyykö esim. navettojen yhteydessä laiduntamaan haastavissa kohdissa kasvukautta.
- Aitoihin panostus.** Tärkeimpinä ympärysaidat ja virran kulku. Hyväksi koettu tehdä ympärysaidoiksi vahvat Hightensile -aidat. Pikapaaluilla ja nauhoilla väliaidat. Virran kulkuun liittyy muun muassa paimen ja aidanalusien niitot ja pajukkojen poistot ennakkoon, ei myöhässä. Näin saa estettyä hyvin yllätyksiä.
- Vesi, kannattaa aurata vesijohtoja laitumille.** Veden pitää mennä automaattisesti koko ajan, ettei tule vesirutiinia laidunkaudelle (esim. vesikärryn täyttöjä). Näin laidunsiirrot ja kierrokset voi tehdä etälaitumilla juoksulenkin tai pyörälenkin varrella, ei tarvitse koneita, vaan pärjää kahdella kädellä.

Sata vuotta laidunnusta Oja-Lipastin tilalla

Hannu ja Mari Oja-Lipasti aloittivat maidontuotannon 1995 parsinavetassa. Laidunnus on jatkunut tilalla vuodesta 1923 keskeytymättä.

Oja-Lipastin tilan eläimet laiduntavat kolmostien varrella.

Nyt tilan 130-140 nautaa laiduntavat Tuiskulassa kolmostien vieressä.

Oja-Lipastin tilalla puolet aidoista on pysyviä.

– Ne tarkistetaan ja korjataan keväällä. Hirvet ja peurat voivat katkoa lankoja. Kolmasosa aidoista tehdään kesän aikana jakamaan lohkoja ja ympäröimään yksivuotisia kasvustoja, kertoo tilan väki.

– Aidat on tehty tukevasti, jotta karkailuja tapahtuu vain väliaitojen läpi lohkolta toiselle. Lohkoa syötetään kolme päivää, lannoitus ja hylkylaikkujen puhdistusniitto. Tarpeen mukaan tuodaan lisärehua paaleja syöttöhäkkeihin laitumelle.

KUSTANNUSSÄÄSTÖJÄ

Kesän laidunnus tuo vaihtelua karjanomistajien arkeen. Navetta on pää-

asiassa tyhjiällä päivisin. Lehmät keräävät itse rehun ja levittävät lannan, mikä on kustannussäästö. Helteimpinä päivinä lehmät makaavat navetan lähellä ja menevät yöllä syömään ruohoa.

Laidunnusryhmät

Laidunnus Oja-Lipastissa tapahtuu kolmessa ryhmässä: Vanhasta navetasta vasikat pääsevät ulkoilemaan keväällä ja laitumelle kesällä omassa porukassa. Navettaan pääsee suojaan ja ruokintapöydällä on aina tarjolla lisärehua.

– Pihatosta lypsävillä on oma kulku laitumille. Lypsyaikaan yksi kolmasosa on jo odottamassa, yksi kolmasosa vaeltaa paikalle omaan tahtiin ja viimeinen porukka haetaan laitumelta, kertovat Oja-Lipastit.

– Toinen lypsäjä voi jo aloittaa

lypsyn, kun toinen hakee viimeisiä asemalle. Lehmien haun yhteydessä näkee kasvuston pitoisuuden ja aitojen kunnon. Lypsyn yhteydessä lehmät syövät lisärehua ruokintapöydältä ja kioskeilta.

Kolmantena ryhmänä on tiineet hiehot ja umpilehmät kulkevat omasta ovestaan laitumelle. Hiehot oppivat käytöstapoja vanhoilta lehmiltä. Niillä on mahdollisuus tulla syömään lisärehua tai tulla suojaan navettaan. Tilan karja on syyspoikiva, jotta lehmät vaihtavat ryhmää umpeen mennessä tai poikimisen lähestyessä.

Käyttäytyminen laitumella

Laitumella eläinten käyttäytymisestä oppii. Lauma toimii eri tavalla avarassa ympäristössä. Vapaa liikkuminen vahvistaa lihaksia ja poikimiset tapahtuvat helposti. Poikiminen tapahtuu turval-

lisesti pehmeällä alustalla. Haasteena on vain hakea emä ja vasikka kaukaisemmasta nurkasta. Jalkaterveys paranee ja sorkkavaivat ovat vähäisiä laidunnuksen ansiosta. Lisäruokinta tasaa maitomäärien vaihtelua, kun nurmen kasvu hidastuu syyskesällä.

– Laidunnus kolmostien vierellä karaisee lehmä: ne tottuvat hälytysajoneuvojen sireenien huutoon ja tuijottaviin ihmisiin. Lehmät ovat rauhallisempia käsitellä ja kulkevat helposti ovista kuljetusautoonkin, kertovat Hannu ja Mari Oja-Lipasti. ♦

AULI YLI-RAHNASTO

Kotieläintuotannon asiantuntija

Laiduntamisen neljä kovaa L:ää

Hyvin toteutettu laiduntaminen säästää aikaa, työtä ja rahaa. Laidunnettua rehua ei tarvitse kerätä, säilöä, jakaa navettaan ja kantaa pöydältä rehujäämiä tunkiolle, vaan eläimet hoitavat itse koko ketjun. Laiduntaminen lisää eläinten hyvinvointia, sillä on tutkitusti positiivinen vaikutus terveyteen, etenkin sorkkiin ja jalkoihin. Laidunsiiantuntijamme vinkkaavat muistamaan neljä kovatasoista L:ää laidunkaudella.

• **LASKE:** Suunnittele ja mittaa kuinka paljon yhdelle laitumella mahtuu.

• **LIIKU:** Liikuta eläimiä muutaman päivän välein, vähintään viikottain.

• **LEPÄÄ:** Laitumen pitää levätä, että se jaksaa kasvaa.

• **LATAA:** Anna ravinteita, uudistusniittoja, huolehdi laitumen kasvukunnosta.

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

Urpu Tanner-Koopmans ja Auli Yli-Rahnasto kannustavat tarkastelemaan tilan laidunnusta ajatuksella.

Tavoitteena lammastilojen ammattitaidon lisääminen

Nelikymmenpäinen joukko lampureita kokoontui Lampaiden hyvinvointi -webinaariin alkuvuodesta. Kyseessä oli Menestyvä lammastila -hankkeen ensimmäinen koulutus.

Kaikkien lampaiden pitäjiä pitää noudattaa merkintä- ja rekisteröintisääntöksiä. Eläinten jäljitettävyys on tärkeässä roolissa varsinkin, jos tulee tautiepidemioita.

Eläinten omistajat ja pitopaikat tulee saada nopeasti selville ja viranomaisten tulee aloittaa toimet tilanteen hallitsemiseksi, kertoi webinaarissa tuotantoeläinlääkäri **Anne-Mari Moisander-Jylhä**.

Uusi eläinten hyvinvointilaki astui voimaan 1.1. 2024, mutta määrittäviä viilataan edelleen. Lampaiden osalta

ovat nousseet esiin muun muassa jatkuva vedensaanti, joka voidaan myös järjestää luonnonvesistä, mikäli penkereet mahdollistavat juomisen sekä riittävä makuuala, joka yleensä on kunnossa lammastiloilla.

HYVINVOINTIA

Laiduneläinten hyvinvointia parannetaan valitsemalla sopivat eläinryhmät laitumen laadun mukaan. Esimerkiksi karu saari ei ole pienille, kasvaville karitsoille sopiva paikka. Hyvinvoinnista huolehtiminen vähentää sairastumisia ja auttaa saavuttamaan paremmat tulokset. Lampaiden käyttäytymiseen ja käsittelyyn saatiin konkreettisia vinkkejä sekä ideoita. Kannustamme myös tekemään karitsoiden punnituksia käyttäen apuna

ränniä tai vähintäänkin irtoaitoja.

STRATEGIA KUNTOON

Lammastilan strategian rakentamiseen liittyy monia osa-alueita. Tärkeää on asettaa tavoitteet ja visio tilan omistajien mukaan. Ammattitaitoiset asiantuntijat auttavat löytämään visiot ja portaavat kohti menestyvää yritystoimintaa. Keskiössä ovat tuotannolliset, taloudelliset ja henkilöstöön liittyvät asiat. Lammastiloille tehdään myös lyhyemmän aikavälin suunnittelua Lampurivalmennuksen avulla. Ole oman tilasi johtaja ja kehitä osaamista kouluttautumalla.

PALJON TIETOA LUVASSA

Menestyvä Lammastila -hankkeessa järjestämme koulutuksia lammasti-

layrittäjille tärkeimmän pääoman, osaamisen kasvattamiseen. Hankkeen koulutukset on jaettu teemoihin: toimintaympäristö, rehuntuotanto ja ruokinta, eläinainees ja villa.

Kesää kohti koulutukset painottuvat nurmen tuotantoon, säilörehun ja laidunnurmen tuotantoon, sekä laidunnukseen kokonaisuutena. Tarjoamme koulutuksia sekä etänä että lähitilaisuuksina. Opintomatkoja ulkomaille on luvassa kaksi. ♦

Lue lisää proagria.fi/tapahtumat.

Artikkeli on osa Menestyvä lammastila -hanketta

 Euroopan unionin osarahoittama

SINI SILLANPÄÄ

Kotieläintuotannon asiantuntija, lammasta ja vuohituotanto

MILLA ALANCO-OLLQVIST

erityisasiantuntija, lammasta- ja vuohituotanto

Ensiluokkaiset palvelut ja paikallinen asiantuntemus tilasi tukena

Me tunnemme Etelä-Pohjanmaan maatilat ja elämme niiden arjessa mukana. Vahva asiantuntijatiimimme on tukenasi paikallisesti. Ota meihin yhteyttä ja etsitään yhdessä sinun tilanteeseesi sopivimmat ratkaisut.

Tutustu meihin ja palveluihimme:

op.fi/etela-pohjanmaa/mame

OP Etelä-Pohjanmaa

Viljelijä, kaipaako pelto ravinteita?

Ranu-maanparannusrae
on tutkittu, edullinen ja laatusertifioitu
kierrätystuote Etelä-Pohjanmaalta

Ympäristösi hyväksi.

 Etappi
lakkauksen
etappi.com

 Ranu
maanparannusrae

Luomuviljelijä, vältä virheet lisäysaineiston käytön osalta!

Viljelysuunnitelmien teko ja niiden päivittäminen tulevalle kasvukaudelle on parhaillaan menossa. Nyt on hyvä tarkistaa tilan varastot edellisen kasvukauden jälkeen; mitä seoksia on jäljellä, kuinka paljon ja mitä vaihetta jäljellä olevat siemenet ovat (tavanomainen, siirtymävaihe, luomu). Jotta vältetään virheet jäljellä olevan lisäysaineiston käytön kuin uudenkin osalta, on hyvä käydä läpi pari asiaa.

KÄY KATSOMASSA RUOKAVIRASTON SIVUILTA LISÄYSAINEISTOREKISTERI, YLEINEN LUPA SEKÄ KANSALLINEN LUETTELO ENNEN KUIN TEET HANKINTOJA.

LUONNONMUKAISESTI TUOTETUT SIEMENET

Luomutuotannossa on käytettävä aina luonnonmukaisesti tuotettuja siemeniä, kun niitä on saatavissa. Kun kyseessä on uuden lisäysaineiston hankinta, Ruokaviraston sivuilta voi käydä katsomassa kolme eri luetteloa ennen kuin tekee hankintoja. Näitä ovat lisäysaineistorekisteri, yleinen lupa sekä kansallinen luettelo.

LISÄYSAINEISTOREKISTERI

Lisäysaineistorekisteristä löydät kaiken saatavilla olevan luomulisäysaineiston. Mikäli lisäysaineistorekisterissä ei ole saatavilla luomu- tai siirtymävaiheen siementä, tarvitsee silloin voimassa olevan luvan tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön. Lupa voi olla joko ELY-keskuksen myöntämä eräkohtainen lupa viljelijälle ja erälle

tai Ruokaviraston yleinen lupa. Eräkohtainen lupa on muistettava hakea hyvissä ajoin ennen kylvöä perusteluineen joko sähköisenä tai paperisena.

YLEINEN LUPA

Yleinen lupa on Ruokaviraston kaikille luomuviljelijöille myöntämä lupa käyttää tavanomaisesti tuotettua lisäysaineistoa. Lupa voi koskea joko lajia tai lajikeryhmää. Tämä lupa on voimassa 1.2.2025-31.1.2026. Yleisen luvan piirissä olevia kasvilajeja ei poisteta luvasta, vaikka 1.2.2025-31.1.2026 välisenä aikana tulisikin luomulisäysaineistorekisteriin erä.

KANSALLINEN LUETTELO

Kansallisesta luettelosta löytyy lajit, joista on katsottu olevan riittävästi Suomen markkinoilla luonnonmukaista siementä niin määrällisesti, kuin sopivina lajikkeinakin. Näille luetteloon merkityille lajeille, alalajeille tai lajikkeille ei voi ELY-keskus antaa eräkohtaisia lupia tavanomaisen lisäysaineiston käyttöön, paitsi tietyissä erityistilanteissa sekä uuden lisäysaineiston tuotantoon.

Esimerkkitalanne: Varastostasi löytyy siemenseos, jossa on mukana tavanomaisia komponentteja. Tarkista ensin löytyykö tavanomaiset lajit yleisestä luvasta. Jos ei, siemenlupa voi hakea sähköisesti Touko-palvelussa tai lähettää paperinen lomake ELY-keskukseen, sillä ilman lupaa et voi käyttää seosta tulevalla kasvukaudella. ♦

SUVI ALATALO
Luomukasvintuotannon asiantuntija

PELTOJEN VESITALOUS KUNTOON LUOTETTAVASTI

> HYÖDYNÄ SALAOJITUKSEN KOHONNUT INVESTOINTITUKI NYT!

Maveplan tarjoaa peltojen laadukkaat kuivatussuunnitelmat. Teemme tilakohtaiset sekä useita tiloja käsittävät kuivatusratkaisut.

> Salaojasuunnitelmat

Kokeneet salaojasuunnittelijamme tekevät salaojasuunnitelmat tilan tarpeisiin sopivaksi.

> Salaojakartat mobiililaitteisiin

Ojien paikantaminen helpottuu ja kartat kulkevat mukanasi kännykässä

> Valtaoja- ja putkitussuunnitelmat

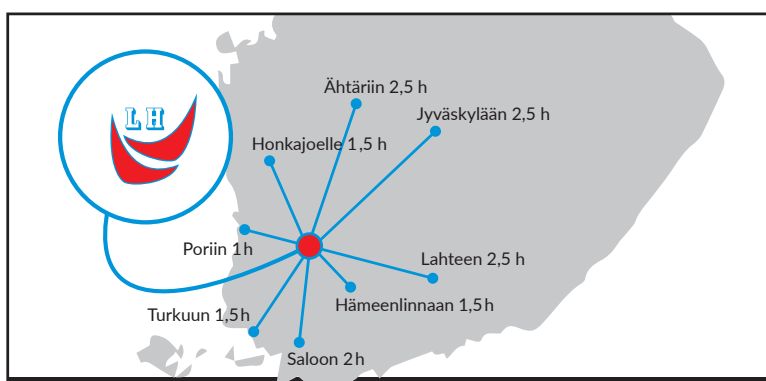
Valtaojien kunnostushankkeiden suunnittelu ja putkitussuunnitelmat.

Ota yhteyttä lähimpään asiantuntijaan, me palvelemme.

- > **Laakso Juha** 040 526 4930
- > **Ylikantola Juha** 043 825 8510
- > **Pyyluoma Jarkko** 043 827 3585
- > **Keltto Markku** 040 730 9820

Pohjustamme unelmia

www.maveplan.fi

Lounais-Suomen LÄHITEURASTAMO

Ostetaan ja noudetaan teuraseläimiä ympäri Suomen:

- Naudat, hevoset, lampaat ja siat.
- Palvelemme tuottajapalautuksissa, rahtiteurastuksissa ja eläinvälityksessä kilpailukykyisin hinnoin.

Ota yhteyttä:

Liha Hietanen Oy
Toimisto: 03 514 1533
Timo: 040 559 7263
Tiina: 040 063 4800

LIHA HIETANEN OY

Pääkkösentie 59, 38200 Sastamala / toimisto@lihahietanen.fi

Onneksi olkoon uusi maatilayrittäjä

Maatilayritys voi olla henkireikä, lisäansionlähde tai pääasiallinen toimeentulon lähde. Jokaisen on kuitenkin mietittävä maatilalleen strategia ja tavoitteet.

Maatilojen keskkoko kasvaa ja tuotanto keskittyy yhä isompiin yksiköihin. Silti meillä on nyt ja tulevaisuudessakin myös pienempiä, sivutoimisia tiloja, joiden merkitys on edelleen tärkeä maaseudun elinvoimaisuudelle.

MITÄ NÄKYVÄ TULEVAISUUDESSA?

Uutena yrittäjänä on hyvä miettiä pitkällä tähtäimellä omaa yrittäjyyttään ja tilan valintoja esimerkiksi viljelyn suhteen. Mitkä ovat tavoitteesi, mitä haluat ja mistä unelmoit. Nämä tavoitteet on hyvä kirjata ylös ja miettiä miten pääset kohti unelmaasi.

SUUNNITELUA JA HANKINTAA

Maanviljely, muokkaus, kylvö ja sadonkorjuu vaatii ennakkoon viljelysuunnittelua ja oikeiden tuotantopanosien käytön suunnittelua ja hankkimista. Tukipolitiikka asettaa omat rajoituksensa sille, mitä voi viljellä ja kuinka. Toisaalta markkinat sanelevat mitä kannattaa viljel-

lä. Myyntikasvien tuotanto perustuu entistä useammin viljelysopimuksiin. Kotieläintuotanto on pääsääntöisesti sopimustuotantoa, oli kyseessä sitten maidon-, lihan- tai munantuotanto. Sopimuksissa on usein asetettu ehtoja tuotannolle esim. vastuullisuuteen liittyen.

LUONNON JA BIOLOGIAN VAIKUTUS

Maatilayrittäjä on aina luonnon ja biologian kanssa tekemisissä. Koskaan ei voi keväällä tietää millaista satoa syksyllä korjataan tai joku eläin sairastuu odottamatta. Ilmastonmuutos vaikuttaa maatilojen arkeen enemmän kuin mihinkään muuhun tuotannonalanaan. Maatalousyrittäjältä vaaditaan pitkäjännitteisyyttä ja uskoa tulevaan.

TUKIPOLITIIKAN PERUSTEET

Jokaisen maatilayrittäjän tulee tuntea maatalouden tukipolitiikan perusteet, kun maataloustuet ovat iso osa maatilalan tuloja. Vaikka käyttäisit avustajaa EU-tukien hakemisessa, olet itse vastuussa tekemistäsi sitoumuksista ja valitsemiesi toimenpiteiden toteuttamisesta. Onneksi tähän on tarjolla niin asiantuntija-apua kuin hyviä ohjeita ja videoita.

TILAJOHTAMINEN JA TALOUS

Jokainen maatalousyrittäjä on tilansa johtaja. Mitä suurempi yksikkö, sitä enemmän tulee keskittyä asioiden ja tekemisen ja erityisesti talouden johtamiseen. Yrittäjän tulee ymmärtää verotuksen perusasiat, vaikka teettäisikin veroilmoituksen tilitoimis-

tossa. Verosuunnittelu on osa talouden hallintaa. Talouden käsitteiden, kannattavuuden, maksuvalmiuden ja vakavaraisuuden ymmärtäminen ovat perusta tilan talouden johtamisessa.

HYVINVOINTIJA VERKOSTOITUMINEN

Yrittäjä on yrityksen tärkein voimavara. Omaan itseensä satsaaminen kannattaa. Osallistu koulutuspäiviin, hankkeisiin, verkostoidu ja hakeudu toisten maatilayrittäjien pariin. Verkostoissa oppien ja murheiden jakaminen samanmielisten kanssa auttaa. Asiantuntijoiden apua kannattaa käyttää. Mutta älä unohda lomaa ja va-

HIENOA, ETTÄ OLET VALINNUT
MAANVILJELIJÄN AMMATIN.
RUOANTUOTANTO ON MEILLE
KAIKILLE ELINEHTO, SANONTA
"NO FARMS NO FOOD" ON TOTTA..

paa-aikaa. Nuorena tuntuu, että jaksaa mitä vaan, mutta pitkällä tähtäimellä jaksamisessa tulee raja. Aikaa pitää olla perheelle, harrastuksille ja levolle.

ProAgria tarjoaa uusille yrittäjille ensimmäisen vuoden jäsenyyden ilmaiseksi. Jäsenenä voit vaikuttaa ja saat alennusta palvelumaksuista ja rahanarvoisia etuja yhteistyökumppaneillemme. ♦

ARJA TALVILAHTI
Liiketoimintapäällikkö

Uuden yrittäjän pitää huolella pohtia omia ratkaisujaan muun muassa viljelyratkaisujen osalta.

Työntekijä, yrittäjä tai alalle aikova – nyt on aika päivittää osaamisesi kestävän maankäytön ja metsätalouden alalta!

Euroopan unionin osarahoittama

SeAMK

sedu

kpedu

Käy tutustumassa KEMMON maksuttomaan tarjontaan:

<https://projektit.seamk.fi/kestavat-ruokaratkaisut/kemmo/> tai QR-koodin kautta

Sedu, Kpedu

- Puunhankinnan perustaidot
- Hiiliviisas suometsien kestävä hoito ja käyttö
- Jatkovapeitteisen metsänkasvatuksen perusteet
- Arvokkaiden luontokohteiden turvaaminen
- Puunkorjuu turvemailla
- Turvetuotantoalueiden kestävä jatkokäyttö

Kestävän maankäytön ja metsätalouden koulutuksen ja opetuksen kehittäminen Etelä- ja Keski-Pohjanmaalla

SeAMK

- Turvetuotantoalueiden kestävä jatkokäyttö
- Yrittäjyyden monet mahdollisuudet
- Metsäsuunnittelun ja metsätietojärjestelmien perusteet
- Uusiutuvat energiaratkaisut
- Henkilöstöjohtaminen ja työjuridiikka
- Puunhankintajärjestelmät
- Skogssvenska för studenter

YRITTÄJÄ,
SOPII MYÖS
TYÖNTEKIJÖILLENNE

Kuinka varmistaa vastuullinen yhtiöittäminen?

Yhtiöittämisasiantuntija **Marjut Luoma** antaa vinkkejä yhtiöittämisprosessiin.

Yhä useampi maatila päätyy yhtiöittämään tilansa. Uutena trendinä on, että yhtiöittämistä pohditaan yhä useammin myös sivutoimisilla kasvitiloilla. Tyypillinen yhtiöittämisestä kiinnostunut on yrittäjä, jolla on työuraa vielä useampi vuosikymmen edessä.

Kuinka varmistaa että yhtiöittäminen tehdään vastuullisesti?

– Asiakkailta joskus kuulee, että yhtiöittäminen on tehty muutamassa päivässä tai hyvin lyhyessä ajassa. Se ei sovi kuitenkaan ProAgrian arvoihin, vaan meil-

lä yhtiöittäminen etenee esiselvityksen kautta kohti maalia. Hyvä pohjatyö turvaa kannattavan yhtiöittämisen. Tapamme on aikaa vievä, mutta myös hyvin vastuullinen. Esiselvitys antaa asiakkaalle paljon lisätietoja yhtiöittämiss päätöksen tueksi. Toisten kanssa toteamme selvityksen jälkeen, ettei vielä ole oikea aika näin isolle siirrolle ja heidän kanssaan asia voi olla uudelleen ajankohtainen parin vuoden päästä. Maatilat haluavat esiselvityksellä saada selville, onko osakeyhtiö heille oikea muoto, ja mitkä ovat tulevaisuuden näkymät juuri heidän kohdallaan. Mikäli yhtiöittämisprosessia lähdetään esiselvityksen jälkeen viemään eteenpäin, haetaan meillä ProAgrialla aina Verohallinnosta ennakkoratkaisu yhtiöittämisen verokäsittelystä.

Milloin yhtiöittämistä kannattaa harkita?

– Yhtiöittämisen esiselvityksestä ei ole ikinä haittaa, vaikka yhtiöittämiseen ei päädyttäisikään. Moni päätyy esiselvityksen jälkeen yhtiöittämiseen esimerkiksi siksi, että veroja maksetaan runsaasti tai

Marjut Luoma

lähivuosina on tulossa isoja investointeja. Yhtiöittämisellä haetaan maksukyvyyn paranemista ja yritystoiminnan selkeyttämistä.

Minkä vinkin antaisit yhtiöittämistä harkitsevalle?

– Varaa aikaa prosessiin ja huolelliseen selvitystyöhön. Ryhdy prosessiin vain luotettavien kumppaneiden kanssa. Kun yhtiöittämisen tekee huolella, saa siitä parhaan hyödyn ja pitkäkantoisia vaikutuksia. Yhtiöittämisellä yritys voi saada riskivapautta tekemiseen näinä epävarmoina aikoina. ♦

PROAGRIA
ETELÄ-POHJANMAA

AVANT CENTER

TÄYDEN PALVELUN KUORMAAJATALO

Uudet ja käytetyt Avant-kuormaajat, työlaitteet, kattava varaosavarasto sekä ammattimainen huolto.

Avant Center Konepäivä perjantaina 11.4. klo: 8-17, tervetuloa!

Avant Center Pohjanmaa
Roveksentie 7, 60100 Seinäjoki
Avoinna
ark. 08.00–16.00

Myynti
Rami Syrjänen
050 476 8497
rami.syrjanen@avanttecno.com

Huolto ja varaosat
Teemu Alho
044 550 6669
teemu.alho@avanttecno.com

Avant Tecno suunnittelee ja valmistaa kaikki Avant-kuormaajat Ylöjärvellä. Suomalaista Avant-laatua ja innovointia arvostetaan yli 70 vientimaassa.

AVANT.FI

Tiedätkö, missä tapauksessa sinun pitää tehdä rakentamiseen liittyvä työntekijäilmoituksia?

Rakentamisen tiedonantovelvollisuus

Viljelijä, tiedäthän velvollisuutesi rakennuttajana verottajan suuntaan? Tiettyjen kriteerien täytyessä, olet velvollinen tekemään rakentamiseen liittyviä ilmoituksia kuukausittain verohallintoon, jos rakennat. Rakentamispalvelua ovat tavallisen rakentamisen lisäksi myös maa- ja vesirakentaminen, esim. salaojituksen teko, metsäteiden rakentaminen.

TYÖNTEKIJÄILMOITUKSET

Olet velvollinen tekemään rakentamiseen liittyviä työntekijäilmoituksia, kun

- toimit rakennuttajana (sinulla on pääasiallinen määräysvalta, olet päätoteuttaja)

- rakennushankkeen arvo on yli 15 000 € (alv 0 %)
- rakennustyömaasta muodostuu yhteinen työmaa (vähintään 2 eri toimijaa tekee rakennustyömaalla toimia yhtäaikaaisesti tai peräkkäin). Jos rakennat rakennuksen täysin yksin ilman, että tarvitset sinne esim. ulkopuolista putkimiestä, silloin ilmoituksia ei tarvitse tehdä.

Työntekijäilmoituksilla ilmoitetaan kaikki kohdekuukauden aikana rakennustyömaalla työskennelleet henkilöt, vaikka työ ei olisi rakentamistyötä (esim. siivoustyön tekijät). Päätoteuttaja antaa tiedot omista työntekijöistään, työmaalla toimivien muiden urakoitsijoiden työntekijöistä

sekä itsenäisistä työnsuorittajista ja vuokratyöntekijöistä. Tilapäisesti tarvava toimittavat eivät kuulu ilmoitusten piiriin (esim. sorakuorman toimittaja, joka vain kippaa soran työmaalle ja lähtee pois).

URAKKATIEITOILMOITUKSET

- Annetaan kaikista urakoista, joiden arvo on vähintään 15 000 € alv 0 % (sis. työ ja materiaalit) ja sopimus sisältää edes vähäisen määrän rakentamispalvelua (ei siis pelkistä materiaaleista)
- Jos 15 000 euron raja-arvo ylittyy vasta työn aikana, tiedonantovelvollisuus alkaa siitä kuukaudesta, jolloin raja-arvon tiedetään ylittyvän

- Ilmoituksilla annetaan tietoja urakoitsijan yhteystietoihin, urakan kestoon ja euroihin liittyen. Maanviljelijän tehdessä maksuperusteista kirjanpitoa (muistiinpanoja), voidaan urakkatietoilmoituksissa käyttää maksuperusteista ilmoitustapaa.

Tarvitsetko apua asian kanssa? Ota yhteyttä ProAgria Tilitoimiston asiantuntijoihin! ♦

SANNA TAKALA
Talouhallinnon
asiantuntija

KOHTI UUTTA KASVUKAUTTA

- SIEMENET
- KASVINSUOJELUAINET
- LANNOITTEET JA MAANPARANNUS
- VILJA- JA ÖLJYKASVIKAUPPA

Parhaan sadon puolesta

viljelijänberner.fi
020 791 4040

BERNER

VILJELIJÄN BERNER

Kannattavuutta johtamisesta ja kustannusten hallinnasta

Maatalousyrittäjän keskeisin pitkän aikavälin tavoite on kannattava yritystoiminta. Kannattavuustavoitteen saavuttamiseksi tärkeää on johtaa maatalousyri-tystä kokonaisvaltaisesti ja optimoida tuotanto koko maatalousyri-tyksen ta-solla. Osittaisoptimointi eli yksittäis-ten tuotannonhaarojen tuotannon tai tuotantoprosessien erillisoptimointi ei välttämättä paranna kannattavuutta vaan se voi jopa johtaa kannattavuuden heikkenemiseen. Esimerkiksi investointi ylikapasiteettiin sadonkorjuun varmistamiseksi voi tulla merkittävästi kalliimmaksi, kuin sadon laadun heikkeneminen joinakin vuosina korjuun viivästyminen vuoksi.

KUSTANNUSTEN HALLINTA

Kustannusten hallinta on keskeistä, kun tavoitellaan kannattavuutta ti-lanteessa, jossa tuotteiden laatuvaati-

mukset ja hinnoitteluperusteet päättää ostaja. Kun maatalousyrittäjä ei voi vaikuttaa tuotteidensa hintaan eri-laistamalla, maatalousyrittäjän kilpai-lustrategiana on kustannusjohtajuus.

SUUNNITTELUN MERKITYS

Kustannusten hallinta edellyttää mää-rätietoista suunnittelua. Suunnittelun yhteydessä syntyy ymmärrys kustan-nusten muodostumisesta ja siitä, millä toimilla kustannuksiin voidaan vai-kuttaa. Maatalousyrittäjällä on suurin mahdollisuus vaikuttaa kustannuksiin uutta strategiaa luodessaan ja laaties-saan sen pohjalta tuotantosuunnitel-maa. Kun strategiset investoinnit on toteutettu, kustannuksiin voidaan vai-kuttaa enää rajallisesti. Strategiset pit-kän aikavälin investoinnit vaikuttavat siihen, miten kustannuksia voidaan hallita niiden vaikutusaikana keski-pitkällä ja lyhyellä aikavälillä. Ne vai-

kuttavat jatkossa myös muiden tuotan-topanosten käyttömahdollisuuksiin ja niistä aiheutuviin kustannuksiin. Esimerkiksi siihen, minkä verran ja minkä tyyppistä työtä tehdään.

ENNAKOINTI JA VISIO

Tulevaisuuden haasteisiin vastaami-nen edellyttää ennakoointia ja vision muodostamista. Visio määrittää pitkän aikavälin yritystoiminnan suunnan ja tulevaisuuden tavoitetilan, jonka maa-talousyrittäjä haluaa saavuttaa valitun ajanjakson kuluttua. Visio auttaa lait-tamaan asioita tärkeysjärjestykseen ja ohjaa maatalousyrittäjää keskittymään olennaisimpiin asioihin.

PITKÄJÄNTEINEN KEHITTÄMINEN

Kannattava yritystoiminta mahdolis-taa maatalousyri-tyksen pitkäjänteisen kehittämisen. Tärkeää on hallita kus-tannuksia kaikissa päätöstilanteissa

ja toimissa. Resurssit käytetään tuo-tantoon kustannustehokkaasti. Kus-tannustehokkaasti toimiva maatalo-usyrittäjä ei tuhlaa tuotantopanoksia, mikä on hyväksi myös ympäristölle ja ilmastolle. ♦

ProAgria Etelä-Pohjanmaa ja Seinä-joen ammattikorkeakoulu järjestä-vät Tulevaisuuden maatalousyri-tyshankkeessa kustannusten hallinta koulutusosion syksyllä 2025. Seuraa ilmoittelua.

Tulevaisuuden maatalousyri-tyshanke

MATTI RYHÄNEN
Yliopettaja, SeAMK

TIMO PAJULA
ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Haluatko luotettavan tilitoimistokumppanin?

Kun etsit varmaa ja keskustelevaa tilitoimistokumppania, ProAgria on oikea valinta.

Asiakaspalautteemme mukaan Pro-Agria on luotettava ja haluttu kumppani myös tilitoimistopalveluissa. Saamme palautetta asiantuntijoidemme korkealaatuisesta osaamisesta sekä siitä, että ProAgrialla on aikaa keskustella tilitoimistoasiakkaiden kanssa heitä askaruttavista asioista. Jos haluat tehdä seuraavan tilinpäätöksesi uuden tilitoimistokumppanin kanssa, ole yhteyksissä ja laskemme sinulle tarjouksen ProAgrian tilitoimistopalveluista. ♦

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

TILASEKOITUS

-PARANNA TILASI KANNATTAVUUTTA RÄÄTÄLÖIDYLLÄ JA EDULLISELLA RATKAISULLA

Pohjanmaan Rehujauhatus

- jalostaa viljasi tilakohtaiseksi rehuksi

- ✓ räätälöidyt tilaseokset tarpeiden mukaan
- ✓ korkealaatuiset raaka-aineet
- ✓ nykyaikainen sekoituskalusto
- ✓ tasalaatuinen rehu
- ✓ tuottava rehu
- ✓ luomutuotantoon sopivat rehut
- ✓ yhteistyössä Kärki-Agrin erikoisrehutehdas

OTA YHTEYTTÄ!

Pohjanmaan Rehujauhatus Oy
Ojantie 7, 85140 Tynkä, puh. 041-444 9374

Meiltä saat apua hoitosuunnitelman laadintaan.

Maisemanhoitoa ympäristösopimuksella

Viljelijät ja yhdistykset voivat hakea perinnebiotooppien tai luonnonlaitumien Maatalousluonnon ja maiseman hoitosopimuksia tai kosteikkojen hoitosopimuksia.

Tukea voi hakea myös lisäaloille, jotka liitetään vuosina 2023 tai 2024 tehtyihin sopimuksiin. Lisäalat ovat voimassa alkuperäisen sopimuksen loppuun asti, eikä uutta sopimusta tarvita. Lisäala voi olla esimerkiksi peruskunnostus- raivattua aluetta ja se liitetään lisäalana ilman hehtaariarajoitusta.

YKSIVUOTISET TOIMENPITEET

Voit saada tukea myös yksivuotisiin toimenpiteisiin, kuten laidunalueen aitaamiseen tai petoaitoihin. Jos alueella on uusimiskuntainen

aita, voit hakea tukea uuden aidan rakentamiseen. Yksivuotisiin toimenpiteisiin lasketaan myös kunnostusraivaukset, kun raivauksen jälkeen alue täyttää sopimusehdot. Kunnostus- raivaustoimenpidettä voit hakea myös silloin, kun sopimusalueen laiduntajat ovat jättäneet alueelle tiheikköjä.

KOSTEIKKOJEN TUKEMINEN

Myös kosteikkoja tuetaan. Perinteisten monimuotoisuus- ja kosteikkojen lisäksi voit hakea tukea ilmastokosteikon perustamiseen. Tällainen kosteikko voidaan perustaa entiselle

turvellolle tai kostealle, kaukaiselle, pienelle tai huonosti kantavalle peltolohkolle tai laajemmalle alueelle. Ehtona on, että lohko tai alue on kokonaan turvemaata ja turvekerroksen tulisi olla suhteellisen paksu.

NOUDATA SUUNNITELMAA

Hoida aluetta hyväksytyin hoitosuunnitelman mukaisesti ja vältä takaisinperinnältä. Jos hoidat aluetta laiduntamalla, tarkkaile laidunpainetta, jotta aluetta ei ylilaidunneta. Ylilaidunnus vaikuttaa negatiivisesti myös eläinten hyvinvointiin.

KIRJANPITO JA TUKIVÄHENNYKSET

Muista pitää kirjaa kaikista hoitotoimista hoitosuunnitelman mukaisesti. Puutteellisista kirjauksista voi aiheutua huomautus tai jopa 25 prosentin tukivähennys. Kosteikkojen hoidon laiminlyönnistä tai kirjauksien puutteellisuu- desta voi seurata huomautus tai jopa sadan prosentin tukivähennys. Kokonaan puuttu- vasta kirjanpidosta voi seurata takautuva ta- kaisinperintä.

MUUTOKSET SOPIMUKSIIN

Muutokset sopimuksiin ja sopimuslohkoi- hin ovat tietyissä tilanteissa mahdollisia ilman takaisinperintää. Epäselvissä tilanteissa voit kääntyä ProAgrian neuvojen tai alueesi ELY-keskuksen puoleen. Jos tarvitset apua hoitosuunnitelmien laadintaan, voit käyttää neu- vontakorvauksella korvattavaa neuvontaa. ♦

MARIKA RIIHIMÄKI
Maisema-asiantuntija

RUOKAPROVINSSIN

JOHTAMISFOORUMI

Tervetuloa!

Ruokaprovinssin johtamisfoorumiin ovat tervetulleita Etelä-Pohjanmaalla ruokaketjussa jossakin roolissa toimivat. Asialistalla on monenlaista, mutta myös omia ruoka-alan asioita voi sinne tuoda. Foorumin kokoukset ovat etätapaamisia.

Aikataulut, asialistat ja muistiot osoitteessa:

► ruokaprovinssi.fi

Pihasuunnitelma kesäksi?

Lähde liikkeelle viimeistään nyt, jos on aikomus teettää isoa tai pienempääkin piharemonttia tulevana kesänä. Jos tarkoituksesi on teettää esimerkiksi rakentamattoman tontin pihasuunnitelma tai kaipaat vain yksittäisen istutusalueen suunnitelmaa, niin ota yhteyttä pikimmiten!

Marika Riihimäki
marika.riihimaki@maajakotitalousnaiset.fi
043 8252 410

ETUHINTAAN HYGIENIAPASSITESTI

Saat hygieniapassista toukokuun loppuun saakka jäsenalennuksen. Testi jäsenille hintaan 39 € (norm. 52 €).

Testipäivät ja ilmoittautuminen :
proagria.fi/ep/tapahtumat.

Kysy lisää ja varaa vaikka oma kurssi teidän yhdistykselle:
asta.asunmaa@maajakotitalousnaiset.fi

Arvio pinta-alatuista vuonna 2025 C1 ja C2-alueella

Tukitasot ovat arvioita, tasot voivat tarkentua kun lopulliset alat ovat tiedossa.

	Ohra, kaura, vehnä, peruna, nurmet ym.	Ruis	Kuitu- pellava ja kuitu- hamp.	Valk. kasvin ja viljan seokset (valk. kasvia yli 50%)	Linssi, ruoka- herne, rehu- herne, kikherne härkä- papu	Kevät- ja syys- rypsi, Kevät- ja syysrapsi, öljypella- va, öljy- hamppu, ruistankio	Tärkke- lys- peruna	Sokeri- juurikas	Kumina ja muut siemen- maus- teet	Avo- maan vihan- nekset	Moniv. puu- tarha- kasvit	Kesanto (25%)	Suoja- vyö- hyke- nurmi	Ekojärjestelmä (25%)		
														Luon- non- hoito- nurmet (10%)	Viher- lannoit- us- nurmet	MM- kasvit (riista, niitty, mai- sama, lintu)
Perustulo- tuki	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	118	119	118	118	118	118
Luonnonhaitta- korvaus	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242	242
Ympäristö- korvaus	45	45	45	45	45	45	45	45	113	113	113	0	350	0	0	0
Erikoiskasvip. (Huom! maks.)	0	0	0	0	115	115	750	115	0	0	0	0	0	0	0	0
Ekojärjestelmän tuet	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	65	80	270
Pohjoinen tuki	0	75	75	45	75	75	100	100	0	350	0	0	0	0	0	0
Sokerijuurikkaan kans. tuki	0	0	0	0	0	0	0	350	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	405	480	480	450	595	595	1255	970	473	823	473	360	710	425	440	630
Uudelleenjako- tuki	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20	20
Nuorten vilj. EU-tuki	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95	95
Nuorten vilj. kans.tuki	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	50	0	0	0	50	0
Yleinen hehtaarituki	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	10	0	0	0	10	0
Luomu kotieläin- tuotanto	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	130	0	130
Luomu kasvintuotanto	160	160	160	160	160	160	160	160	160	590	160	160	0	0	0	0
Ekojärj. talv. kasvipeitteisyys	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40	40

Ymp.korvauksen lohkoittaiset toimenp.	€/ha
Kerääjäkasvit (30%)	97
Kiertotalouden edistäminen (80%)	37
Puutarhak. kasvinsuoj.menetelmät	500
Lintupellot	600
Säättösalaojitus	77
Altakastelu ja kuiv.vesien kierrätys	214
Turvelpeltojen nurmet	100
Maanparannus- ja saneerauskasvit (20%)	190

Tarkkana kevään tukihaussa

Vuosi 2025 tuo jälleen muutoksia tukiasioihin. Yksi merkittävimmistä muutoksista koskee pysyvää nurmea ja sen laskenta-perusteita. Kymmenen vuotta sitten, kun pysyvä nurmi tuli riesaksi, luonnonhoitopeltonurmi, ekojärjestelmän viherlannoitusnurmi sekä ympäristökorvauksen turvelpeltojen nurmet eivät kuitenkaan kerryttäneet pysyvän nurmen vuosia. Ne "jäädettivät" pysyvän nurmen laskennan kyseisiltä kasvulohkoilta. Euroopan komissio on nyt kuitenkin muuttanut tätä ohjeistusta. Tästä vuodesta eteenpäin myös nämä edellä mainitut kasvukoodit kerryttävät pysyvän nurmen vuosia.

Kevään tukihaussa onkin nyt syytä olla tarkkana näiden kanssa. Moni näistä kasvulohkoista voi muuttua suoraan pysyväksi nurmeksi, jos siellä on jo kertynyt viisi vuotta nurmivuotia ennen kuin kasvukoodi on muutettu "jäädettäväksi". Suojavyöhykenurmi onneksi pysyy edelleen kasvukoodina, joka ei kerrytä pysyvän nurmen vuosia. ♦

NIKO LUIKKU
Liiketoimintapäällikkö

Tukiturvalla varmuutta tukihakuun

ProAgrian tukiasiakkailla on mahdollisuus ostaa tukihaun turvaksi tukiturva. Tukiturva palvelee sinua koko kesän aina syksyyn asti.

Asiantuntijana olen kuin aitiopaikalla toteamassa mitä kaikkea tämän hetken tukihakuburokratia asiakkaalta edellyttää. Muistettavaa on paljon.

Jokainen myöhästymisen ilmoituksissa tai toimenpiteissä voi aiheuttaa sanktioita ja tuen menetyksiä. Tässä kohtaa Tukiturvasta onkin asiakkaille apua: Palvelun kautta tila saa mm. muistutuksia, ja hommat tulee hoidettua ajallaan.

EI TUKIMENETYKSILLE

Tilojen tuotosta lähes puolet on tukia. Tämän vuoksi kannattaa varautua siihen, ettei tilalla tule tukimenetyksiä esimerkiksi asioiden hoitamattomuuden vuoksi.

Tukiturvan valinnut tila ei ole yksin, vaan saa apua meiltä tukiosajilta monessa kohdassa. Tarjoamme palvelua tukihakupalvelujemme asiakkaille. Olemme asiantuntijoina auttamassa teidän arkanne, eli hyödynnä Tukiturva-palvelumme, näin saat nukkua yösi rauhassa! ♦

ARJA KANANOJA
Kasvintuotannon asiantuntija,
Valtakunnallinen huippuosaja

Tukiturva on yksi kiitellyimmistä palveluista.

TUKITURVA-PALVELUSSAMME SAAT VUONNA 2025

- Valtakunnallisen puhelintuen tukihan päättymisen jälkeen 31.10. asti.
- Lisäturvan tukiasioissa. Hoidamme tukihakusi parhaimmalla osaamisellamme ja otamme vastuun palvelusta. Tukiturvassa saat meiltä vastuuvakuumme nollan euron omavastuusuudella.
- Syysilmoituksen tekemisen ja muistutuksen ajoissa siitä. Tukiturvan vallinneen tilan syysilmoituksen tekemisestä me asiantuntijat huolehdimme, että kaikki tulee ajallaan tehtyä.
- Tekstiviestimuistutukset tärkeimmistä peltotukiin liittyvistä ajankohdista ja niihin liittyvistä töistä.

EU-tukihakemukset kannattaa teettää ammattilaisella

Yhä useampi teettää EU-tukihakemusten täytön ammattilaisella. Ammattilaisen käyttö on ymmärrettävää, sillä jos hakemukseen päätyy virhe, on kyse isoista euronmenetyksistä. Osaava asiantuntija täyttää hakemukset ammattitaidolla ja samalla tulee valituksi tilalle oikeudetut tuet.

Sivun 31 yhteystiedoistamme voit tarkistaa ne asiantuntijat, jotka tekevät EU-tukipalveluita asiakkaille.

ProAgria
Etelä-Pohjanmaa

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAA

ALAVUDEN
ÖLJYNPURISTAMO

TEEMME VILJELYSOPIMUKSIA rypsilä ja luomurypsilä

Meiltä myös kylvösiemenet
Ota yhteyttä!

Kotimainen RYPSIPURISTE irtona ja 700 kg suursäkkissä. Myös luomuna.

ALAVUDEN 044 984 2999 | info@alavuden.fi
ÖLJYNPURISTAMO Kellokorventie 165 | 63300 ALAVUS | www.alavuden.fi

MIEDON METALLI OY

TERÄSOVET JA IKKUNAT

Lehti-, pari-, taitto-, liuku-, erikoisovet ja ikkunat. Maatalouteen kuumasinkittynä vuodesta 1969

VAHVA KOTIMAINEN,
KOTIMAISTA TYÖTÄ.

Aukkipitolaite topperi

020 787 9650 • www.miedonmetalli.fi

Itua-ristikko

Ristikon ratkaisu sivulla 27.

					RUOT- SIN ITÄ- RANNI- KOLLA	AIHI- NEN		VUOK- RATA	TUO- NELA	VILJELTY				
						-1.								
					VILJE- LIJÄLLE TUTTUA									
					SYÖ- VYTTÄ- MISTÄ									
							KOHAU- TEL- TAVIA		SARJIS- SANKA- RI-X		HIUK- KANEN			
						TÖHRIÄ								
		VÄRIT- TÄMIS- TÄ	KAVIOLLISIA		PIHAKASVI SHIKEBEN									
				SOTA- LAI- VASTO				HEINÄ- KASVI	NÄISSÄ RUIS- TAKIN					
	KYNTÄÄ KUMI- SEVIA						JUOMIA							
OSAS- TO				PÄÄ- KAU- PUNKI										
KELA					FB YMS.				AUTO- MERKKI					
TOM		ALMILA JOKAI- NEN				MAINIO PELTO- TÖIHIN				KIRKON AMMOIN MYymiÄ				
				THE- RESA BRIAN	CARLOS I KESKEN- ERÄINEN				L=E "LEHTI"					
				MAAN ALLA			PEL- TOON PUKKI							
	PA- NOSTA- MISTA		GOLDA VIL- JELTYÄ			PAN- KISTA								
BRO- SYYRI				TÄNNE NUME- RO 112					PAPE- RINEN	TIUK- KOJA				
RAPSI RYPPI				KÄYTY		CLARKE KANGAS								
VILJELTY		BÄNDEJÄ PUSTA PAMPA				MAKEAA AISTIT- TAVIA				MAA- ILMAN- MUSAA				
JÄÄNYT PAITSI					VIRTAA IDÄSSÄ				MUSTA- JÄRVI					
PIIKI- KÄS				NÄYTT. ELG			VILJEL- TYJÄ							
					HAET- TAVA				FUTIS- KAIRI- NEN					
SAAKKA							VALMIS- TUTTA- MINEN							

Laadinta: Jyrki Takala

JOHTO JA TUKIPALVELUT

Honkala Henri, toimitusjohtaja	040 827 7100
Talvilahti Arja, liiketoimintapäällikkö, toimitusj. sij.	0400 168 489
Luikku Niko, liiketoimintapäällikkö	0400 297 245
Lenkkeri-Tamminen Miia, viestintäpäällikkö	0400 159 118
Honkola Tuttu, talous- ja henkilöstöpäällikkö	040 847 4096
Öhage Marita, hankepäällikkö	040 689 1060
Kuorikoski Ronja, hankkekoordinaattori	050 573 4970
Djupfors Elina, viestintäsihteeri, tapahtumat	043 824 7779
Stenudd-Turja Anna, jäsen- ja toimistos sihteeri	050 412 8191
Huovila Kaarina, asiantuntija, talous- ja palkkahallinto	050 378 1793
Ilonen Saija, asiantuntija, taloushallinto, osto- ja myyntireskontra	040 7035 035
Putula Hannu, IT-asiantuntija	040 510 5965

JOHTAMINEN, TALOUS- JA TILITOIMISTOPALVELUT

Ala-Luukko Kaija, toimialapäällikkö	040 832 3521

JOHTAMISPALVELUT

Morri Sari, asiantuntija, henkilöstöjohtaminen	043 826 8643
Pajula Timo, asiantuntija, johtaminen, talous	040 503 2650

OMISTAJANVAIHDOSPALVELUT

Jaatinen Henriikka, erityisasiantuntija, omistajanvaihdokset, LKV, kaupanvahvistaja	043 826 9463
Harju-Kivistö Ella, erityisasiantuntija, omistajanvaihdokset, LKV, kaupanvahvistaja	043 825 6323
Kurki Roope, omistajanvaihdosasiantuntija	050 306 8959
Luoma Marjut, talousasiantuntija, yhtiöittämiset	041730 7809

TALOUSPALVELUT

Lehtonen Marleena, talousasiantuntija	050 307 6794
Lämpä Jarmo, talousasiantuntija	040 126 3481
Matinlauri Pirjo, talousasiantuntija	050 340 9825
Mäenpää Mika, talousasiantuntija	040 528 7922
Pietilä Mirva, talousasiantuntija	043 825 0524
Sampala Pirjetta, talousasiantuntija	041730 3090

TILITOIMISTOPALVELUT

Ala-Piirto Jyri, taloushallinnon asiantuntija, Seinäjoki	050 410 7690
Akkala Pauliina, palkkahallinnon asiantuntija, Seinäjoki	041731 3328
Hämäläinen Marianne, taloushallinnon asiantuntija, Alajärvi	041730 7808
Koivisto Marketta, taloushallinnon asiantuntija, Seinäjoki, Kauhajoki	050 434 7313
Kylmäluoma Anu, taloushallinnon asiantuntija, Kauhajoki, Seinäjoki	050 577 8669
Lehtinen Erja, taloushallinnon asiantuntija, Kauhajoki	043 827 2341
Puska Sami, taloushallinnon asiantuntija, kannattavuuskirjanpito, Seinäjoki	041730 1684
Rajaniemi Heini, taloushallinnon asiantuntija, Seinäjoki	050 565 9252
Rentola Pauliina, taloushallinnon asiantuntija, Kauhava	050 566 8875
Takala Sanna, taloushallinnon asiantuntija, Alajärvi	040 5542 669
Valkama Kaarin, taloushallinnon asiantuntija, Kauhajoki	040 4710 320
Yli-Hukkala Seija, taloushallinnon asiantuntija, Seinäjoki	040 580 2258

MAA- JA KOTITALOUSNAISET

Yliälo Kirsi, toiminnanjohtaja	040 196 4434
Asunmaa Asta, erityisasiantuntija, ruoka, kotitalous	040 592 9226
Riihimäki Marika, maisemasuunnittelija	043 8252 410
Välisalo Terhi, kehittämissiantuntija, Ruokaprovinssi-asiat	0400 463 129

KASVINTUOTANTOPALVELUT

Toppari Juha-Matti, toimialapäällikkö	043 825 2806
• Aila Noora, kasvintuotannon asiantuntija	043 826 9468
• Alatalo Suvi, kasvintuotannon asiantuntija, luomu	041731 4864
• Ala-Saari Jussi, kasvintuotannon asiantuntija	050 432 2695
• Hirvelä Annika, kasvintuotannon asiantuntija	050 468 8377
• Hongisto Sails, kasvintuotannon asiantuntija, luomu	0400 497516
• Kananoja Arja, valtakunnallinen huippuosaaja: nurmen kasvitaudit. Kasvintuotanto	040 507 0475
• Kesseli Antti, kasvintuotannon asiantuntija	050 465 8023
• Kivisaari Hannu, kasvintuotannon asiantuntija, nurmi	0400 798 580
• Koivusalo Päivi, kasvintuotannon asiantuntija	041730 7186
• Kuja-Luopa Juulia, kasvintuotannon asiantuntija, sikatilat	041730 6001
• Kyntäjä Liisa, kasvintuotannon asiantuntija, peruna	041731 0926
• Latvala Henna, kasvintuotannon asiantuntija	050 479 3767
• Mäkelä Juha, kasvintuotannon asiantuntija	0400 267 535
• Mäkinen Jari, kasvintuotannon asiantuntija	040 510 2795
• Nummijoki-Lahti Heli, kasvintuotannon asiantuntija	043 826 6773
• Ohriluoma Saija, kasvintuotannon asiantuntija, peruna, luomu	041731 0507
• Paalijärvi Sofia, kasvintuotannon asiantuntija	041731 4627
• Prusti Mikko, kasvintuotannon asiantuntija	041730 7185
• Rinta-Tassi Salla, kasvintuotannon asiantuntija	050 5724 935
• Talvitie Jenni, kasvintuotannon asiantuntija	050 568 1884
• Vallinhevi Sari, erityisasiantuntija, kasvintuotanto, nurmi	0400 764 217
• Volanto Sanni, kasvintuotannon asiantuntija	050 4767 894

KOTIELÄINTUOTANTOPALVELUT

Soisalo Tiina, toimialapäällikkö	040 502 5590
Alanco-Ollqvist Milla, erityisasiantuntija, lammas- ja vuohituotanto	040 706 0558
Karén Jenna, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat	043 827 2342
Kolppanen Miina-Maria, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotila	041731 4626
Kujala Arja, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat	040 759 8618
Kytölä Katriina, kotieläintuotannon asiantuntija, hankkeet	041731 3772
• Mattila-Löppönen Kirsi, erityisasiantuntija, nautakarjan ruokinta	040 594 5745
• Mäntyharju Johanna, erityisasiantuntija, luomu, teknologia	040 512 1901
Niskala Riitta, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat	050 447 4677
Paloneva Päivi, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat	043 825 6327
Peltonen Tiina, kotieläintuotannon asiantuntija, luomu	044 481 1309
Perasto Seija, terveydenhuoltoeläinlääkäri	043 824 8030
Rajala Anne, valtakunnallinen huippuosaaja: lypsykarjan seosruokinta	043 825 0522
Rintamäki Sanni, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat	043 825 8508
Räisänen Inkeri, kotieläintuotannon asiantuntija, luomu	050 356 7126
Silén Anna, kotieläintuotannon asiantuntija, lammas- ja vuohituotanto	050 409 0375
• Sillanpää Sini, kotieläintuotannon asiantuntija, lammas- ja vuohituotanto	043 825 0526
• Tanner-Koopmans Urpu, erityisasiantuntija, emolehmätuotanto	040 184 8166
• Tarsia Essi, erityisasiantuntija, luomumaidontuotanto	043 826 6769
• Yli-Rahnasto Auli, kotieläintuotannon asiantuntija, maitotilat, luomu	040 526 2467

• Teemme EU-tukihakemuksia

PROAGRIA ETELÄ-POHJANMAAN PALVELUPISTEET MAAKUNNASSA:

SEINÄJOKI Huhtalantie 2 (Elinkeinotalo), ma-pe 9-15 • ALAJÄRVI Kauppakatu 26, ma-ti 9-15 • KAUHAVA Kauppatie 115, ma-ti 9-15 • SUUPOHJA Teknologiaapuisto 1, ma-pe 9-15 • TUURI Tuurintie 2, ma-ti 9-15 • Muuten sopimuksen mukaan • Sähköpostit ovat muotoa: etunimi.sukunimi@proagria.fi • www.proagria.fi/ep

OSTETAAN ROMURAUTAA

Autoista romutustodistukset.
Myös muut jalometallit.
Maksu käteisellä.

Myös pienet rakennuspurkutyöt.

JS Scrap Oy

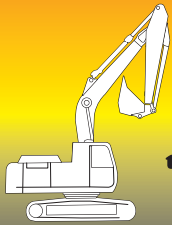
puh. 040-2569253

Kaivinkoneurakointi Timo Yli-Kokko

0400 660 384

timo.yli-kokko@netikka.fi

- Lännen 8600 - Hitachi 180 - salaojan huuhtelua

Hietalahti ja Pojat Oy

Toimittaa kattavasti

laadukkaat

betonielementit

suunnittelusta asennukseen

juuri Teidän tarpeisiin

ammattitaidolla!

- Kysy niin kerromme lisää -

Myynti: 040 - 8345 106 / myynti@hietalahtijapojat.fi

Teollisuushallit

Maatalousrakennukset

Talorakentaminen

Betonielementit

maalouteen, teollisuuteen ja asumiseen

Hietalahti ja Pojat Oy

www.hietalahtijapojat.fi

KATTO- JA SEINÄPELLIT oheistuotteineen

suoraan asiakkaille edullisesti ja nopeasti.

Taipaleen Teräs Oy

Linjalantie 4, 43700 Kyyjärvi

P. 040 823 5938, 0400 661 379

TIETEESTÄ TIETOA

Ilmainen kuljetus
25.3.-3.6.2025!

SUOMALAINEN LUOTETTAVA
ANALYYSIPALVELU!

Järjestetty viljavuus-
näytteiden kuljetus
noin 100 keräilypaikasta!

Keräilypisteet www.hortilab.fi

Huom!

Tilaa viljavuustutkimuksesi
kätevästi Tilauspalvelumme
kautta, www.hortilab.fi!

Hortilab

Oy Hortilab Ab

© 06 347 4250

hortilab@hortilab.fi

Vasavägen 41, 64200 Närpiö

www.hortilab.fi

AGCO SUOMI

www.agcosuomi.fi

AGCO SUOMI OY Lieskatie 2, Hyllykallio, Seinäjoki

Varaosat- ja tarvikkeet: ma-pe 8.00-16.30

Juha Ahoketo 040 759 6095, juha.ahoketo@agcocorp.com

Tero Kuisma 040 522 5487, tero.kuisma@agcocorp.com

Mikko Seilo 040 715 6835, mikko.seilo@agcocorp.com

Konemyynti: ma-pe 8.00-16.00

Jussi Laitamäki 040 167 6930, jussi.laitamaki@agcocorp.com

Tuomo Mattila 0400 866 697, tuomo.mattila@agcocorp.com

Jarmo Tynilä 040 777 7975, jarmo.tynila@agcocorp.com

Huolto: 06 414 9299